Instituut voor de gelijkheid
van vrouwen en mannen

ANALYSE

Evaluatie van de toepassing van de ‘Omzendbrief gender budgeting’ in het kader van het budget 2023

.be

Inhoudstafel

1 Voorafgaande opmerkingen 4

2 Analyse van het voorstel van algemene uitgavenbegroting voor 2023 7

2.1 FOD Kanselarij van de Eerste Minister (sectie 02) 10
2.2 FOD Beleid en Ondersteuning (sectie 06) 12
2.3 FOD Justitie (sectie 12) 15
2.4 FOD Binnenlandse Zaken (sectie 13) 17
2.5 FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (sectie 14) 18
2.6 Ministerie van Landsverdediging (sectie 16) 20
2.7 FOD Financiën (sectie 18) 22
2.8 FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (sectie 23) 23
2.9 FOD Sociale Zekerheid (sectie 24) 25
2.10 FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (sectie 25) 27
2.11 FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (sectie 32) 29
2.12 FOD Mobiliteit en Vervoer (sectie 33) 31
2.13 POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (sectie 44) 33
2.14 POD Wetenschapsbeleid (sectie 46) 35

3. Globale evolutie voor de budgetten 2019, 2021 en 2023 voor alle 14 geanalyseerde secties 37

Evolutie voor de budgetten 2019, 2021 en 2023 per geanalyseerde sectie 39

3.1 FOD Kanselarij van de Eerste Minister (sectie 02) 39
3.2 FOD Beleid en Ondersteuning (sectie 06) 39
3.3 FOD Justitie (sectie 12) 40

3.4 FOD Binnenlandse Zaken (sectie 13) 40
3.5 FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (sectie 14) 41
3.6 Ministerie van Landsverdediging (sectie 16) 41
3.7 FOD Financiën (sectie 18) 42
3.8 FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (sectie 23) 42
3.9 FOD Sociale Zekerheid (sectie 24) 43
3.10 FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (sectie 25) 43
3.11 FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (sectie 32) 44
3.12 FOD Mobiliteit en Vervoer (sectie 33) 44
3.13 POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (sectie 44) 45
3.14 POD Wetenschapsbeleid (sectie 46) 45

4. Conclusie 46

4.1 De ‘omzendbrief gender budgeting’ wordt onvoldoende correct toegepast 46
4.2 Daling van het percentage van uitgaven die specifiek ingezet worden ter bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen (categorie 2) 48
4.3 Goede praktijken 49
4.4 De toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ versterken 50

1 Voorafgaande opmerkingen

Wat is gender budgeting?

Gender budgeting is een analyse vanuit genderperspectief van alle vormen van overheidsuitgaven en -inkomsten en geeft een overzicht van de directe en indirecte gevolgen ervan op de respectieve situatie van vrouwen en mannen. Gender budgeting is een specifieke vorm van **resultaatgericht begroten**.

Waarom aan gender budgeting doen?

De Raad van Europa en zijn 'Group of Specialists on gender budgeting' definiëren gender budgeting als "een toepassing van gender mainstreaming in het budgettaire proces. Dit omvat een evaluatie van de bestaande budgetten vanuit een genderperspectief op alle niveaus van het budgettaire proces en een herstructurering van de inkomstens en uitgaven **met de bedoeling de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen**"[1].

De toepassing van gender budgeting gedurende de begrotingscyclus kan dus bijdragen aan een meer eerlijke verdeling van middelen en ervoor zorgen dat uitgaven gendergelijkheid ondersteunen.[2] Daarmee is gender budgeting ook in lijn met artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.[3] Verder draagt gender budgeting niet alleen bij aan **het maximaliseren van de waarde van begrotingen voor burgers**, maar ondersteunt het ook andere beleidsdoelstellingen, met name op het gebied van **efficiëntie, transparantie en verantwoordingsplicht.**[4]

De integratie van de genderdimensie in de begrotingsvoorbereidingen is een wettelijke verplichting op federaal niveau sinds 2007[5]. In 2010 werd een specifieke 'omzendbrief gender budgeting'[6] opgesteld.

Hoe gebeurt gender budgeting in de praktijk?

In uitvoering van de omzendbrief gender budgeting[7] moeten de budgettaire allocaties onderverdeeld worden in drie categorieën.

---

[1] Zie p.10, Gender budgeting. Final report of the Group of specialists on gender budgeting (EG-S-GB), https://rm.coe.int/1680596143

[2] P.1, European Parliamentary Research Service (2025). Gender-responsive budgeting: State of play and opportunities for the European Parliament's 10th term. Briefing 03-02-2025, https://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document/EPRS_BRI(2025)767228

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016E008

[4] P.1, European Parliamentary Research Service (2025).

[5] Zie art.2, 12 JANUARI 2007. - Wet strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=07-02-13&numac=2007002011

[6] Omzendbrief inzake de uitvoering van gender budgeting zoals voorzien in de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen'. Deze kan geraadpleegd worden via: https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/gender-mainstreaming/uitvoering-wet/gender-budgeting

[7] Ibid

Categorie 1:

De eerste categorie omvat de kredieten met betrekking tot de dossiers die de interne werking betreffen of geen genderdimensie bevatten.[8] Het gaat hier vooral over de technische kredieten, zoals de aankoop van materiaal of kredieten voorzien voor verwijlintresten. Ook de personeelskredieten horen in deze categorie thuis, omdat deze geen betrekking hebben op het beleid dat de administratie voert ten aanzien van haar doelpubliek.

Categorie 2:

De tweede categorie bestaat uit de kredieten met betrekking tot de acties om gelijkheid van mannen en vrouwen te verwezenlijken.

Voorbeelden hiervan zijn salarissen voor gender- of diversiteitambtenaren, een budget voor acties om de aanwezigheid van mannen of vrouwen te vergroten daar waar ze ondervertegenwoordigd zijn (bijvoorbeeld de sector van de gezondheidszorg, etc. voor de eersten en het wetenschappelijke milieu, zelfstandigen, etc. voor de tweeden) of kredieten die specifiek dienen om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen binnen verschillende domeinen (opleidingen voorzien voor ongeschoolde vrouwen, bestrijden van geweld tegen vrouwen, …).

Deze kredieten, die vermeld worden in het art. 2, § 2 van de wet, moeten opgenomen worden in de gendernota.

Categorie 3:

De derde en laatste categorie bestaat uit al de overige kredieten, zijnde diegenen met betrekking tot de dossiers die het overheidsbeleid betreffen en een genderdimensie bevatten.

Het gaat voornamelijk over kosten voor projecten of acties (bijvoorbeeld kredieten voor een pilootproject rond het drugsbeleid, kredieten voor initiatieven ter bevordering van de werking van de politie, enz.), overheidsopdrachten (zoals onderzoeken, campagnes, enz.), subsidies en dotaties.

Voor deze kredieten moet er nagedacht worden over de manier waarop in het betrokken dossier rekening gehouden kan worden met de genderdimensie en dit moet in de verantwoording van de basisallocaties weergegeven worden door de toevoeging van een gendertoelichting. Deze toelichting moet dus uiteenzetten welke acties ondernomen zullen worden om zich ervan te verzekeren dat er rekening gehouden zal worden met de genderdimensie. Voor bovenstaande categorisering van de basisallocaties wordt een aparte kolom G voorzien. Basisallocaties waarvoor de FOD Beleid en Ondersteuning geen categorisering ontving werden aangeduid met het cijfer ‘0’. Ten behoeve van deze evaluatie zijn deze basisallocaties in deze tekst en in de grafieken aangeduid als behorend tot 'categorie 0’.

[8] De Omzendbrief inzake de uitvoering van gender budgeting zoals voorzien in de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen stelt hierover volgende: “Wanneer beleidslijnen, maatregelen, enz. een invloed hebben op de situatie van vrouwen en mannen, bevatten dezen een genderdimensie. Dossiers met een genderdimensie zijn bijgevolg die dossiers die een (potentiële) impact hebben op de situatie van vrouwen en mannen”.

Er waren echter meerdere basisallocaties in de algemene uitgavenbegroting voor 2023 waarvoor kolom G niet ingevuld was en die niet aangeduid waren met het cijfer ‘0’. Ten behoeve van deze evaluatie zijn de basisallocaties zonder categorie 1, 2 of 3 alsook zonder het cijfer ‘0’ in deze tekst en in de grafieken aangeduid als behorend tot 'categorie leeg'. Samen stellen alle basisallocaties van ‘categorie 0’ en ‘categorie leeg' alle niet gecategoriseerde basisallocaties voor - op deze basisallocaties werd de 'omzendbrief gender budgeting' dus niet toegepast.

Voor deze evaluatie worden basisallocaties waaraan geen budget is toegekend (0 EUR) niet meegenomen in de berekeningen.

Doelstelling van deze evaluatie:

Deze evaluatie wil inzicht bieden in de mate waarin gender budgeting effectief wordt toegepast bij de 14 geanalyseerde secties (FOD’s, POD’s en Ministerie van Landsverdediging). Concreet wil deze evaluatie:

- De (evolutie van de) **toepassing van de omzendbrief** door de verschillende federale administraties in kaart brengen.
- Inzicht bieden in (de evolutie van) de mate waarin de FOD’s, POD’s en Ministerie van Landsverdediging **middelen toewijzen aan gendergelijkheid**.
- **Goede praktijken** opsporen.
- Als **motivatie** dienen voor een interne reflectieoefening om na te gaan of er interne belemmeringen bestaan die de huidige toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ bemoeilijken bij de geanalyseerde secties, om zo het proces en de implementatie van gender budgeting te versterken om zodoende bij te dragen aan een meer doeltreffend en impactvol beleid.

2 Analyse van het voorstel van algemene uitgavenbegroting voor 2023[9]

Van de 14 geanalyseerde secties (de FOD's, het Ministerie van Landsverdediging en de POD's) zijn er 11[10] die over basisallocaties beschikken die niet gecategoriseerd waren ('0' of leeg in kolom G). De FOD Binnenlandse Zaken, de FOD Financiën en de FOD Mobiliteit en Vervoer hebben al hun basisallocaties gecategoriseerd. **Voor de begroting 2023 constateren we een verhoging van het aantal secties die over basisallocaties beschikken die niet gecategoriseerd zijn** (voor de begroting 2021 waren er 10 secties die over basisallocaties beschikten die niet gecategoriseerd waren[11]). **We zien wel dat deze niet gecategoriseerde[12] basisallocaties verlaagd zijn als percentage van het totaalbedrag van alle basisallocaties van de 14 geanalyseerde secties sinds de vorige evaluatie van het omzendbrief gender budgeting.** Voor de begroting 2021 maakten niet gecategoriseerde basisallocaties 25,95% uit van het totaalbedrag aan basisallocaties (voor de 14 geanalyseerde secties), voor de begroting 2023 gaat het om 5,97%.

10 secties[13] gaven via de categorisering aan over basisallocaties te beschikken die betrekking hebben op dossiers die een genderdimensie bevatten (categorie 3). **Dit zijn evenveel secties als tijdens de vorige evaluatie (budget 2021). Voor het budget 2023 bedroegen de basisallocaties met categorie 3 8,21 % van het totaalbedrag aan basisallocaties voor de 14 geanalyseerde secties**. Voor de begroting van 2021 bedroegen ze 10,10%.

3 secties[14] gaven aan basisallocaties in hun begroting te hebben die betrekking hebben op dossiers die specifiek tot doel hebben de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen (categorie 2). Dit is één sectie meer als tijdens de vorige evaluatie (budget 2021). **Voor het budget 2023 bedroegen de kredieten met betrekking tot acties om de gelijkheid van**

---

[9] De evaluatie werd uitgevoerd op basis van de vastleggingskredieten uit het Excel-document 'Publicatie van de Algemene Uitgavenbegroting initieel 2023 (XLSX, 371.48 KB)', zie https://bosa.belgium.be/nl/themas/begroting-en-boekhouding/federale-begroting/cijfers-en-analyse/initiele-begroting

[10] FOD Kanselarij van de Eerste Minister; FOD Beleid en Ondersteuning; FOD Justitie; FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking; Ministerie van Landsverdediging; FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg; FOD Sociale Zekerheid; FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu; FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie; POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie; POD Wetenschapsbeleid.

[11] https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/evaluatie_gb_van_het_budget_2021_nl.pdf

[12] Categorie 0 of leeg in kolom 'G'.

[13] FOD Kanselarij van de Eerste Minister; FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking; Ministerie van Landsverdediging; FOD Financiën; FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg; FOD Sociale Zekerheid; FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu; FOD Mobiliteit en Vervoer; POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie; POD Wetenschapsbeleid.

[14] FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking; FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie en POD Wetenschapsbeleid.

mannen en vrouwen te verwezenlijken 0,0004%[15] **van het totaalbedrag aan basisallocaties voor de 14 geanalyseerde secties.** Voor de begroting van 2021 bedroegen ze 0,0005%.

Voor 3 secties[16] kunnen we via de categorisering afleiden dat geen enkele van de basisallocaties in hun begroting betrekking zou hebben op dossiers die een genderdimensie bevatten (enkel categorie 1 en '0' of leeg voor kolom G). Voor de evaluatie van de begroting 2021 ging het nog om 4 secties, maar het is wel belangrijk om op te merken dat voor de begroting van 2023 in 6[17] van de resterende geanalyseerde secties de basisallocaties van categorie 1 meer dan 90% van de totale budgetten uitmaakten. **Voor het budget 2023 bedroegen de basisallocaties met categorie 1 (geen genderdimensie) 85,82 % van het totaalbedrag aan basisallocaties voor de 14 geanalyseerde secties**. Voor de begroting van 2021 bedroegen ze 63,96%.

Er werden voor de basisallocaties van categorie 2 geen gendernota's volgens de template van het Instituut teruggevonden in de documenten met de verantwoording van de basisallocaties[18].

De FOD Binnenlandse Zaken, FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, FOD Financiën, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, FOD Sociale Zekerheid, FOD Mobiliteit en Vervoer, de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie en de POD Wetenschapsbeleid geven in hun verantwoording van de algemene begroting voor (zo goed als) elke basisallocatie aan tot welke categorie deze behoort. De FOD Kanselarij van de Eerste Minister doet dit per programma (en per activiteit) en het Ministerie van Landsverdediging per activiteit. Voor deze geanalyseerde secties bedroegen niet gecategoriseerde basisallocaties minder dan of gelijk aan 1% van hun totaalbudgetten voor 2023.

Het Ministerie van Landsverdediging, de FOD Financiën, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg, de FOD Mobiliteit en Vervoer, de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie en de POD Wetenschapsbeleid hebben, conform aan de omzendbrief, in de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting[19] een gendertoelichting voorzien voor (bijna) elke basisallocatie die onder categorie 3 geklasseerd is. De FOD Kanselarij van de Eerste Minister heeft algemene informatie geleverd over de genderstrategie van twee programma's, zonder voor elke basisallocatie te preciseren hoe de genderdimensie in aanmerking genomen zou worden. De FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft hetzelfde gedaan voor de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp, maar leverde ook een specifieke

---

[15] Voor de begroting van 2021 bedroegen categorie 2 basisallocaties 0,01% van het totaalbudget voor de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, 0,0004% van het totaalbudget voor de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en 0,0031% van het totaalbudget voor de POD Wetenschapsbeleid. Voor deze percentages werden uitzonderlijk vier decimalen gebruikt om weer te geven dat er basisallocaties waren voor deze categorie (met een budget van meer dan 0 EUR) en ook om het aandeel van deze categorie binnen het totaalbudget nauwkeurig weer te geven.

[16] FOD Beleid en Ondersteuning; FOD Justitie en FOD Binnenlandse Zaken.

[17] FOD Kanselarij van de Eerste Minister; FOD Financiën; FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg; FOD Sociale Zekerheid; FOD Mobiliteit en Vervoer; POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie;

[18] Zie p.239, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933016.pdf, pp.10-11 https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933019.pdf en p.10 https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933008.pdf

[19] https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/pri/budget&language=nl&rightmenu=right_pri&story=2023-justification.xml

gendertoelichting voor één specifieke basisallocatie die aan een ander departement toebehoorde.

Hieronder volgt een korte analyse per sectie van de toepassing van gender budgeting op de begroting 2023 van de verschillende FOD's, POD's en het Ministerie van Landsverdediging.

Voor elke overheidsadministratie wordt telkens het aantal basisallocaties per categorie vermeld evenals het percentage dat die categorie uitmaakt binnen het totaal aantal van de basisallocaties van de betrokken administratie. Ook het exacte bedrag dat elke categorie uitmaakt en het percentage dat dat bedrag uitmaakt van het totaalbudget worden vermeld.

Nadien wordt er een conclusie geformuleerd over:

- Het al dan niet categoriseren van de basisallocaties;
- Het feit of deze categorisering correct is;
- De toevoeging van een gendernota en gendertoelichtingen daar waar dit nodig is.

Daarna volgt een korte analyse van de globale evolutie voor de budgetten 2019, 2021 en 2023 voor alle 14 geanalyseerde secties. Deze toont voor iedere categorie[20] aan hoe deze is geëvolueerd als percentage van het totale budget van de geanalyseerde FOD's, POD's en het Ministerie van Landsverdediging. Ook de individuele evolutie van de categorieën per geanalyseerde sectie worden getoond.

[20] Categorie 1, categorie 2, categorie 3, alsook de twee 'categorieën' '0' en 'leeg' voor de basisallocaties die niet werden gecategoriseerd volgens de gender budgeting methodologie.

2.1 FOD Kanselarij van de Eerste Minister (sectie 02)

- Categorie leeg: 1 basisallocatie (1,04% van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 359,00 kEUR (0,16% van het totaalbudget)
- Categorie 0: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 88 basisallocaties (91,67 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 214.791,00 kEUR (97,16 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 7 basisallocaties (7,29 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 5.926,00 kEUR (2,68 % van het totaalbudget)

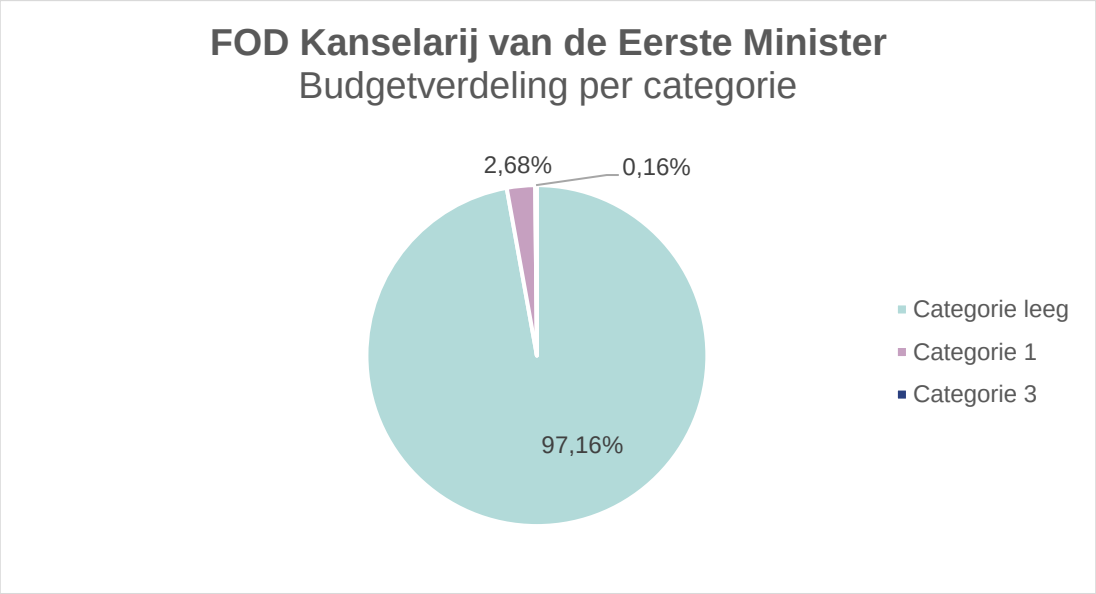

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

1 basisallocatie werd niet gecategoriseerd.

Er werden 7 basisallocaties in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Enkelen hiervan horen misschien toch in categorie 3 thuis, zoals 'Allerhande uitgaven in verband met de Cyberveiligheid' (34.10.12.11.30), 'Werking' (31.01.12.11.01) en 'Toelage aan de NV van publiek recht met sociale doeleinden Paleis voor Schone Kunsten' (31.20.41.40.25).

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 zijn, werd er geen gendernota toegevoegd.

Er wordt per programma (en activiteit) aangegeven onder welke categorie dit valt. Voor de programma's die onder categorie 3 vallen, wordt een gendertoelichting gegeven. 'Programma 31.11: Externe Communicatie', dat basisallocaties van categorie 3 bevat, is als categorie 3 geklasseerd en geeft aan dat er rekening zal worden gehouden met de genderdimensie in de communicatie naar de burgers toe, maar geeft niet aan op welke manier dit zal gebeuren. De basisallocaties van 'Programma 33.1: beleidsmiddelen duurzame ontwikkeling' zijn eveneens als categorie 3 geklasseerd, maar in de verantwoording aan het parlement[21] worden zowel categorie 1 en 3 aangeduid en is er een gendertoelichting toegevoegd. De toelichting geeft voorbeelden waar de genderdimensie geïntegreerd kan worden (bijvoorbeeld in overheidsopdrachten, stakeholderconsultaties, subsidies, enz.), maar niet op welke manier dit zou geburen. Ook hier kan deze meer geconcretiseerd worden.

[21] Zie 'Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister. https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933003.pdf

2.2 FOD Beleid en Ondersteuning (sectie 06)

- Categorie leeg: 7 basisallocaties (8,33% van het totaal aantal basisallocatie) voor een bedrag van 83.621,00 kEUR (2,65% van het totaalbudget)
- Categorie 0: 29 basisallocaties (34,52 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 303.732,00 kEUR (9,62 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 48 basisallocaties (57,14 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.770.268,00 kEUR (87,73 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)

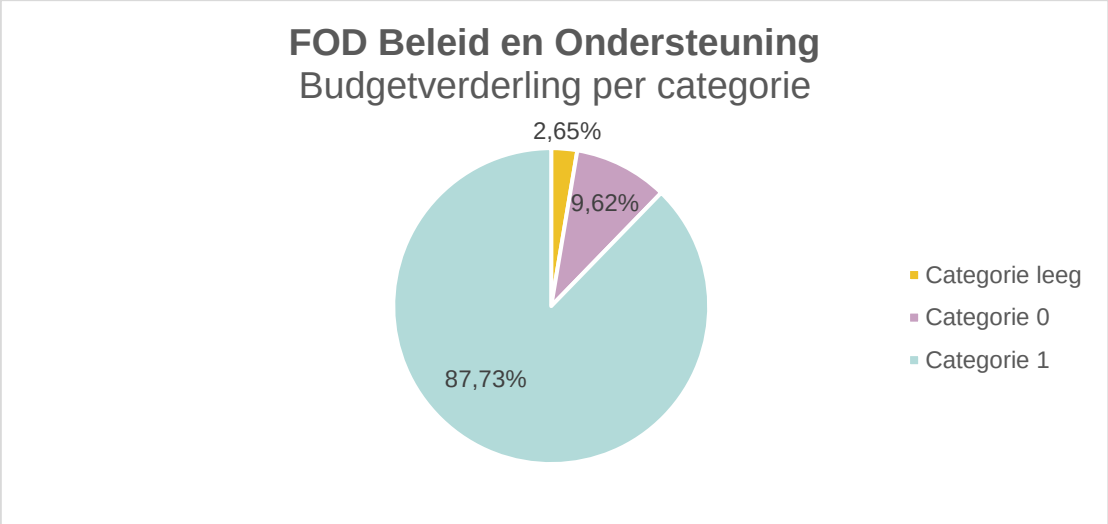

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

36 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Er zijn verder enkel basisallocaties van categorie 1 teruggevonden. Toch zijn er basisallocaties die doen vermoeden dat er een genderdimensie aanwezig is. Zo horen o.a. de basisallocaties verbonden aan de Activiteit 41.1.3 ‘Mobiliteit’ en Activiteit 41.1.4 ‘Mens en samenleving’[22] waarschijnlijk in categorie 3 thuis.

[22] De genderdimensie kan bijvoorbeeld geïntegreerd worden in projecten die betrekking hebben op component 4.2. ‘Opleiding en werkgelegenheid voor kwetsbare groepen’, wanneer deze gericht zijn op kwetsbare groepen zoals personen met migratieachtergrond, jongeren, mensen met een handicap, gedetineerden, mensen met risico op digitale uitsluiting. Indien er projecten voorzien zijn die specifiek gericht zijn op vrouwen als kwetsbare groep, kan voor het (geschatte) bedrag van die projecten een gendernota opgemaakt worden. Voor het federaal project ‘I – 4.10 Gender en Werk’, dat als algemene doelstelling het bevorderen van gendergelijkheid op de arbeidsmarkt en het tegengaan van de effecten die worden verergerd door de COVID-19 crisis heeft, kan voor het (geschatte) bedrag van het project een gendernota opgemaakt worden.

Er moet opgemerkt worden dat er meerdere basisallocaties effectief als categorie 1 gecategoriseerd staan in de vastleggingskredieten uit het Excel-document 'Publicatie van de Algemene Uitgavenbegroting initieel 2023'[23], waarvoor categorie 3 wel is aangeduid in de verantwoording van de basisallocaties voor het parlement[24]. Zo bevat het document met de verantwoording van de basisallocaties gendertoelichtingen voor de volgende basisallocaties:

- De basisallocaties 'Uitbouw en ondersteuning van de boekhoudkundige processen' (40.13.121122), 'Uitbouw van begrotingstools' (40.12.121121), 'Uitbouw en ondersteuning aankoopproces' (40.13.121123), alsook 'Investeringsuitgaven DG Federal Accountant en Procurement' (40.13.742222) werden in de Excel-tabel als categorie 1 geklasseerd, maar werden in de verantwoording aan het parlement[25] als categorie 3 aangeduid en kregen een gezamenlijke gendertoelichting met uitleg over hoe er rekening wordt gehouden met de genderdimensie in de overheidsopdrachten die gekoppeld zijn aan deze basisallocaties.
- De basisallocatie 'Toelagen aan diverse organisaties in het kader van het Digital Belgium Skills Fund' (40.32.330002) werd als categorie 1 geklasseerd, maar werd in de verantwoording aan het parlement als categorie 3 aangeduid. De toegevoegde gendertoelichting bevat uitleg over de manier waarop er bij de toelagen in het kader van het Digital Belgium Skills Fund rekening zal worden gehouden met de genderdimensie.
- De basisallocatie 'Toelage vzw Sociale Dienst' (40.01.330005) werd niet geclassificeerd ('categorie 0') in de tabel, maar in de verantwoording aan het parlement werd het als categorie 3 aangeduid en werd een gendertoelichting toegevoegd met uitleg over de manier waarop bij de toekenning van de subsidies rekening werd gehouden met de genderdimensie. Dit gebeurde eveneens voor de basisallocatie 'Subsidies ter bevordering van het Openbaar Ambt' (40.22.330020).
- De basisallocatie 'Provisioneel krediet bestemd tot het dekken van de niet structurele uitgaven ter bevordering van initiatieven op het gebied van culturele diversiteit, gelijkheid van kansen en de aanpassing van arbeidsposten voor personen met een handicap in de diverse federale overheidsdiensten en instellingen van openbaar nut. (Art. 2.06.3 van de Algemene Uitgavenbegroting)' (40.22.010002) werd als categorie 1 geklasseerd, maar werd in de verantwoording aan het parlement als categorie 3 aangeduid. Een gendertoelichting werd toegevoegd met uitleg over hoe de genderdimensie in rekening zal worden gebracht in de cofinanciering van deze projecten met betrekking tot diversiteit[26].

De genderdimensie in de werking van het DG Begroting, Strategische beheersing en Integriteit ligt bij het faciliteren van de toepassing van gender budgeting binnen de opmaak van de begroting en het controleren van de technische toepassing ervan. Indien er dus budgetten voorzien zijn voor onderzoeken, adviezen, het bestellen van opleidingen op maat, etc. zou men hierin aandacht moeten hebben voor gender budgeting. Hetzelfde geldt voor eventuele budgetten gelinkt aan het beheer van bestuursovereenkomsten, waarin volgens de Wet

---

[23] https://bosa.belgium.be/nl/themas/begroting-en-boek-houding/federale-begroting/cijfers-en-analyse/initiele-begroting#anchor-3

[24] Zie 'Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Beleid en Ondersteuning, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933004.pdf

[25] Ibid.

[26] De genderdimensie kan geïntegreerd worden in projecten die betrekking hebben op projecten rond afkomst, leeftijd, handicap, etc. Indien er projecten voorzien zijn die betrekking hebben op gender, kan voor het (geschatte) bedrag van die projecten een gendernota opgemaakt worden.

Gender mainstreaming verplicht de genderdimensie geïntegreerd moet worden. Het is positief dat in de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting[27] verwezen wordt naar de naleving van de wet gender mainstreaming, de omzendbrief gender budgeting, het gebruik van gendergerelateerde statistieken, kengetallen en indicatoren, alsook de ondersteuning door het directiecomité en het management van de verdere harmonisatie van gender budgeting binnen de begrotingswerkzaamheden.

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden.[28]

[27] https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933004.pdf

[28] Behalve dus de toelichtingen rond gender die opgenomen zijn bij de verantwoording van de basisallocaties die hierboven als voorbeeld gegeven worden.

2.3 FOD Justitie (sectie 12)

- Categorie leeg: 3 basisallocaties (1,33 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 1.224,00 kEUR (0,05% van het totaalbudget)
- Categorie 0: 41 basisallocaties (18,14 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 121.102,00 kEUR (4,78 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 182 basisallocaties (80,53 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.411.363,00 kEUR (95,17 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)

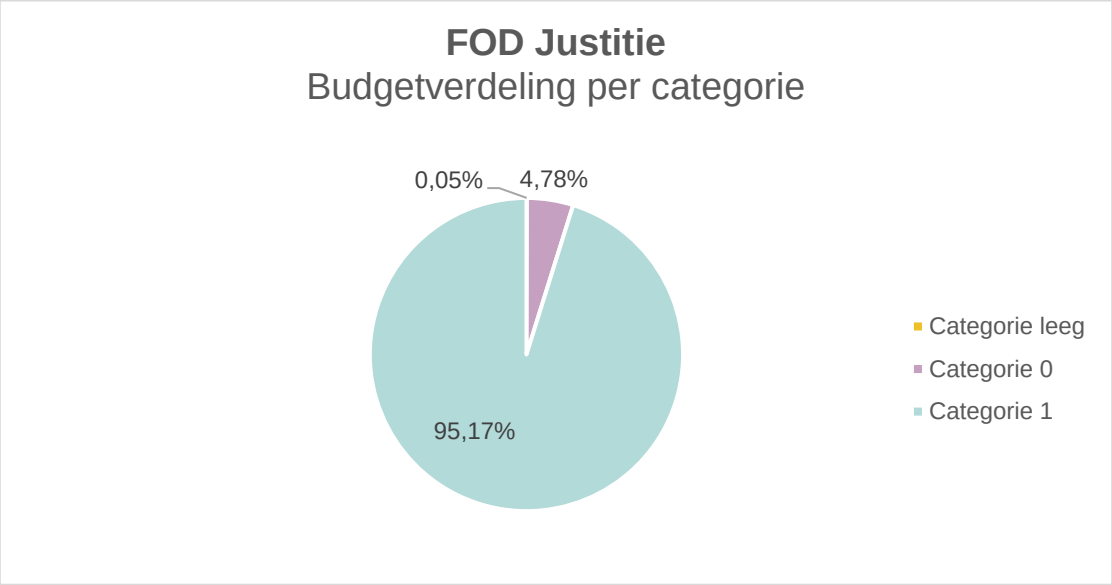

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

44 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Er zijn verder enkel basisallocaties van categorie 1 teruggevonden. Toch zijn er basisallocaties die doen vermoeden dat er een genderdimensie aanwezig is. Zo horen o.a. 'Uitgaven met betrekking tot de informatie over de politiek van het departement en interne communicatie' (40.11.12.11.38), 'Goederen en diensten' (51.11.12.11.31), 'Dotatie aan het Instituut voor gerechtelijke opleiding' (56.61.41.40.01), 'Dotatie aan het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie' (62.11.41.30.01), 'Allerhande uitgaven met betrekking tot de acties ter verbetering van de werking van Justitie' (12.58.52.12.11.29), 'Betaling van vergoedingen aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden' (12.62.43.34.31.22) 'Toelage toegekend aan het onthaalcentrum Surya' (12.58.52.33.00.33), 'Toelage aan het

onthaalcentrum voor slachtoffers van mensenhandel PAG-ASA' (12.58.52.33.00.34), 'Toelage aan het onthaalcentrum voor slachtoffers van mensenhandel PAYOKE' (12.58.52.33.00.35), en 'Provisioneel krediet bestemd voor acties in het kader van het Nationaal Plan tegen Racisme' (12.58.53.01.00.01) waarschijnlijk in categorie 3 thuis. De 'Toelagen aan privé-organisaties in het kader van de diversiteit, de interculturaliteit en de gelijkheid van kansen' (12.58.52.33.00.41) en de 'Toelagen aan publieke organisaties in het kader van de diversiteit, de interculturaliteit en de gelijkheid van kansen' (12.58.42.41.40.31) horen waarschijnlijk in categorie 2 of 3 thuis.[29]

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 of 3 waren, werden er geen gendernota en gendertoelichtingen teruggevonden.

[29] De genderdimensie kan geïntegreerd worden in projecten die betrekking hebben op diversiteit, de interculturaliteit en de gelijkheid van kansen. Indien er projecten voorzien zijn die specifiek inzetten op gendergelijkheid, kan voor het (geschatte) bedrag van die projecten een gendernota worden opgemaakt.

2.4 FOD Binnenlandse Zaken (sectie 13)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 264 basisallocaties (100 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.064.159 kEUR (100 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)

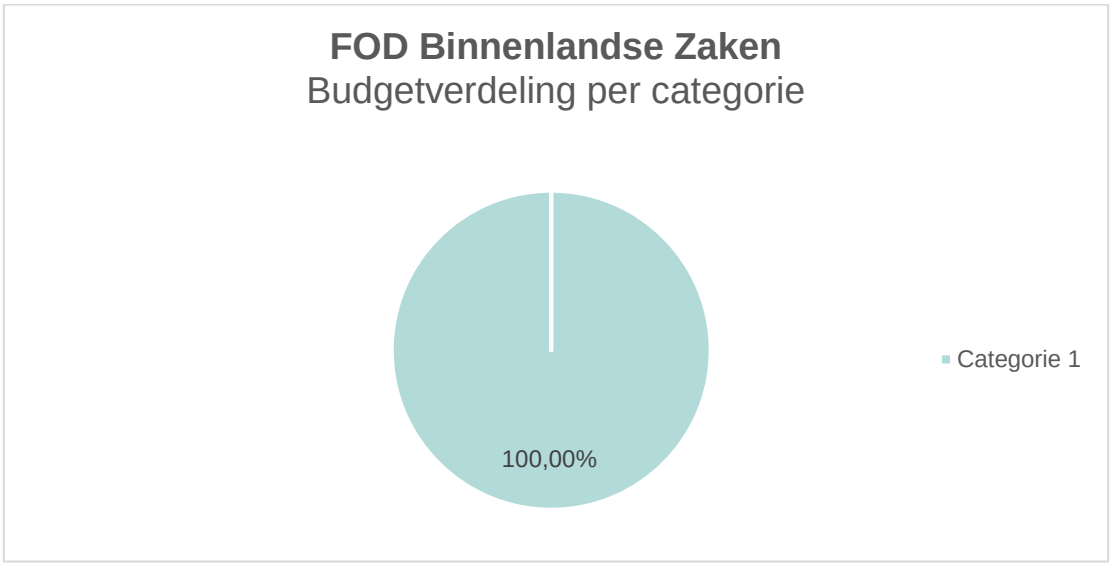

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

Alle basisallocaties werden gecategoriseerd.

Er zijn enkel basisallocaties van categorie 1 teruggevonden. Toch zijn er basisallocaties die doen vermoeden dat er een genderdimensie aanwezig is. Zo horen o.a. ‘Dotatie aan het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers’ (40.42.41.40.44), ‘Variabel krediet voor allerhande bestuurs-werking en studieonkosten met betrekking tot de risico’s van zware ongevallen’(50.60.1211.49), ‘Werkingsuitgaven verbonden aan opleidingen en studies’ (54.80.12.11.01) en ‘Onderhoud van vreemdelingen zonder middelen van bestaan of die zich in een onwettige toestand bevinden (kleding, voeding, zorgen, ...)’ (55.13.12.11.24) waarschijnlijk in categorie 3 thuis.

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 of 3 waren, werden er geen gendernota en gendertoelichtingen teruggevonden.

2.5 FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (sectie 14)

- Categorie leeg: 4 basisallocaties (3,25 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 725,00 kEUR (0,05% van het totaalbudget)
- Categorie 0: 2 basisallocaties (1,63 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 5.300,00 kEUR (0,36 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 88 basisallocaties (71,54 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.688.970,00 kEUR (46,85 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 1 basisallocatie (0,81 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 6,00 kEUR (0,0004 %[30] van het totaalbudget)
- Categorie 3: 28 basisallocaties (22,76 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 768.136,00 kEUR (52,74 % van het totaalbudget)

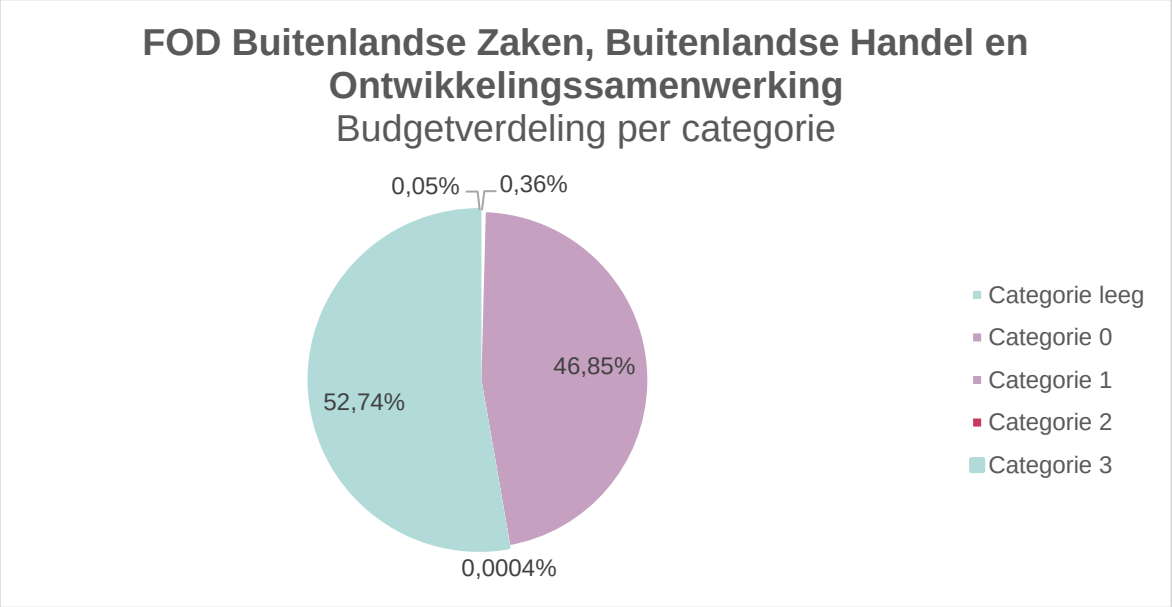

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

6 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

De basisallocatie ‘Allerlei uitgaven in het kader van gender mainstreaming’ (21.01.12.11.11) werd correct geklasseerd onder categorie 2. Zoals aangegeven in de gendertoelichting voor ‘Vrijwillige meerjarige bijdragen aan de internationale partnerorganisaties van de multilaterale samenwerking’ (54.31.35.40.02) behoort de bijdrage aan UN Women die hieronder valt, tot

[30] Voor dit percentage werden uitzonderlijk vier decimalen gebruikt om weer te geven dat er basisallocaties waren voor deze categorie (met een budget van meer dan 0 EUR) en ook om het aandeel van deze categorie binnen het totaalbudget nauwkeurig weer te geven.

categorie 2 en zou dit bedrag opgenomen kunnen worden in de gendernota. Hetzelfde geldt voor het bedrag dat toegekend wordt aan de Adviesraad Gender en Ontwikkeling, alsook voor de toelage aan de koepels voor de opstelling en de goede werking van het platform dat de overlegraad zal voeden die bij de Minister werd opgericht om zijn beleid rond gendermateries te versterken (14.54.20.35.60.70).

Verder werden er 28 basisallocaties onder categorie 3 geplaatst, voornamelijk afkomstig uit Afdeling 54 (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking). De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals 'Uitgaven bestemd ter bevordering van het imago van België op het gebied van de internationale en commerciële betrekkingen' (40.51.12.11.11), 'Uitgaven van allerhande aard bestemd ter bevordering van de communicatie en de informatie' (40.61.12.11.10), 'Toelage aan het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen bestemd voor de organisatie van opleidingen in het kader van bilaterale activiteiten' (53.31.33.00.01) en 'Toelagen aan verenigingen voor de bevordering van de dialoog tussen verschillende culturen en aan de organisaties die zich hiermee associëren' (51.11.35.40.03).

Er werd geen gendernota teruggevonden voor de basisallocatie van categorie 2.

Voor de basisallocatie 'Vredesopbouw' (53.41.35.40.02), met categorie 3, werd een specifieke gendertoelichting opgenomen in de verantwoording.[31] Hierin wordt reeds duidelijk een aanzet gegeven over de manier waarop men rekening zal houden met de genderdimensie: "Bij elke financieringsaanvraag bij de betrokken dienst wordt aan de indienende organisatie gevraagd de genderstrategie toe te lichten."

De verantwoording van de basisallocaties van afdeling 54 (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking) bevat een gedetailleerde uiteenzetting van de genderstrategie die toegepast wordt en geeft per groep van basisallocaties aan op welke manier er met de genderdimensie rekening zal worden gehouden. Bij bepaalde basisallocaties wordt er ook apart meer uitleg gegeven.

Het is positief dat het gebruik van genderanalyses, naar geslacht uitgesplitste gegevens en gendergevoelige indicatoren in het kader van de transversale integratie van de genderdimensie wordt vermeld bij de basisallocatie 'Maatschappijbouw en goed bestuur' (54.16.35.60.49).

[31] Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023, FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933008.pdf

2.6 Ministerie van Landsverdediging (sectie 16)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 2 basisallocatie (2,35 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 15.933,00 kEUR (0,33 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 69 basisallocaties (81,18 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 3.785.026 kEUR (79,48 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0,00 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 14 basisallocaties (16,47 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 961.513 kEUR (20,19 % van het totaalbudget)

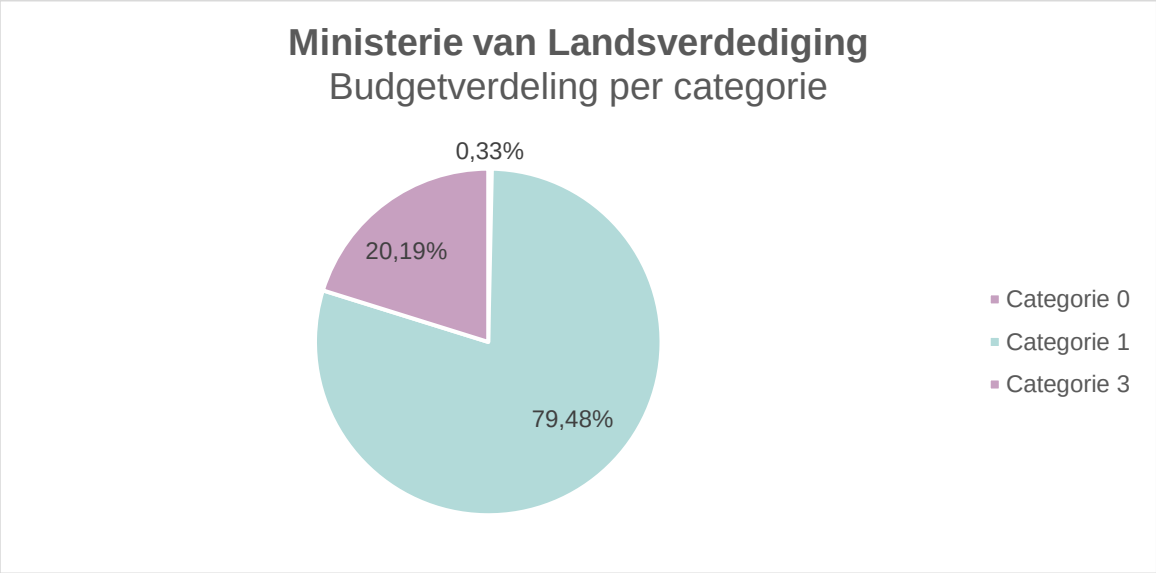

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

2 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Verder werden er 14 basisallocaties onder categorie 3 geplaatst. De resterende 69 basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Enkelen van de categorie 1 en categorie 0 geklasseerde basisallocaties horen misschien toch in categorie 3 thuis, zoals 'Dotatie aan het Vermogen van de Koninklijke Militaire School' (50.72.41.40.04)[32] alsook 'Subsidie War Heritage Institute' (50.94.41.40.03).

[32] Wordt ook als 'Subsidie wetenschappelijk onderzoek' genoteerd in de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2023 van het ministerie van landsverdediging. Zie P.70, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933009.pdf

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 zijn, werd er geen gendernota toegevoegd. Voor de basisallocaties van categorie 3 werd een gendertoelichting opgenomen in de verantwoording van de basisallocaties. Hierin wordt reeds een aanzet gegeven over de manier waarop men rekening zal houden met de genderdimensie. Deze zouden echter duidelijker kunnen vermelden op welke wijze er rekening gehouden zal worden met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen en niet enkel focussen op de samenstelling (V/M) van bepaalde groepen.

2.7 FOD Financiën (sectie 18)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 79 basisallocaties (98,75 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.161.464,00 kEUR (98,02 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 1 basisallocatie (1,25 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 43.621 kEUR (1,98 % van het totaalbudget)

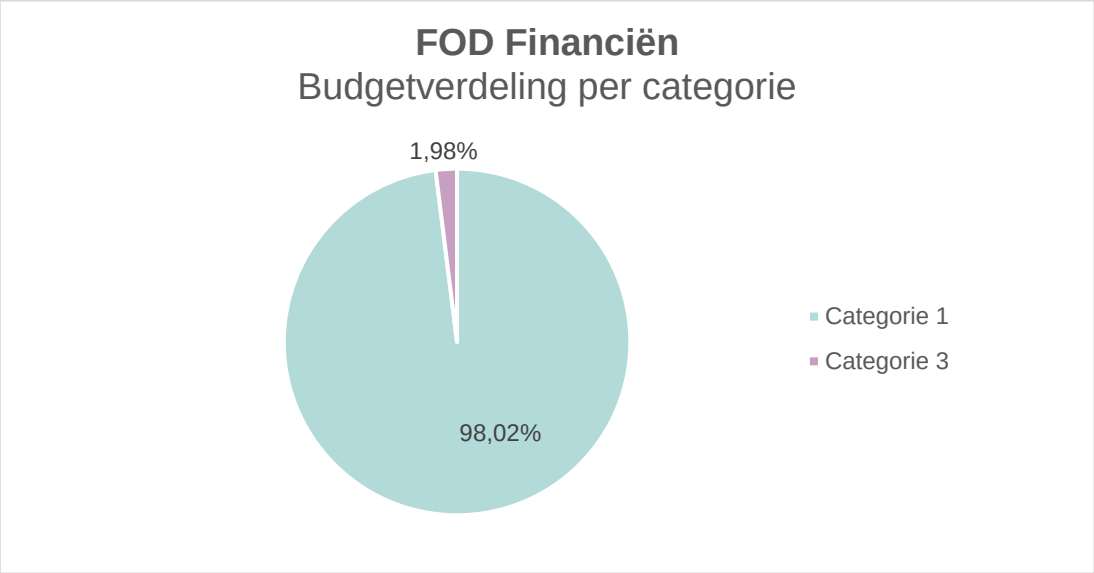

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

Alle basisallocaties werden gecategoriseerd.

Er is 1 basisallocatie in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1.

Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals ‘Subsidies internationale instellingen’ (40.03.35.40.41) evenals de allocaties waaronder communicatiecampagnes, studies en onderzoeken vallen.

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden.

Voor de basisallocatie van categorie 3 werd een gendertoelichting toegevoegd in de verantwoording van de basisallocaties.

2.8 FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (sectie 23)

- Categorie leeg: 2 basisallocaties (2,08 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 576,00 kEUR (0,23 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 88 basisallocaties (91,67 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 247.339,00 kEUR (99,32 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 6 basisallocaties (6,25 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 1.127,00 kEUR (0,45 % van het totaalbudget)

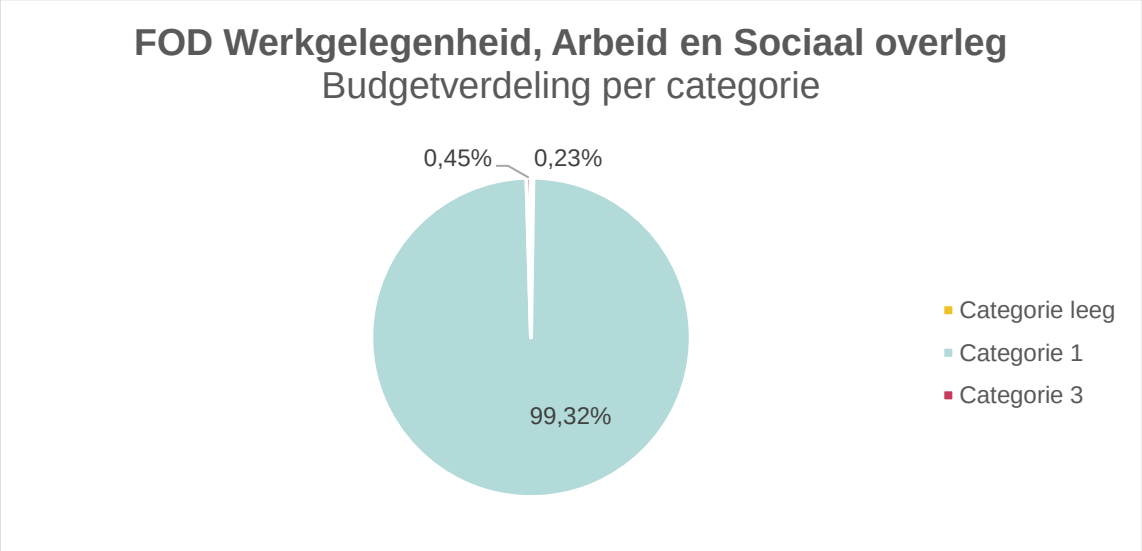

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

2 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Er werden 6 basisallocaties in categorie 3 geplaatst. De resterende basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals 'Werkingsuitgaven met betrekking tot het communicatiebeleid' (40.04.12.11.01) en 'Dotatie aan de Nationale Arbeidsraad' (23.51.10.41.40.02)[33] alsook de basisallocaties die vallen onder het

[33] Meer informatie over de verschillende basisallocaties kan teruggevonden worden in de 'verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg. https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933013.pdf

activiteitenprogramma 52/2 Internationale Samenwerking - 'Bilaterale en multilaterale sociale samenwerking' (23.52.20.12.11.22) en 'Toelagen aan de sociale partners in het kader van de internationale samenwerking' (23.52.20.33.00.18). In de verantwoording aan het parlement[34] werd er namelijk uitgelegd dat bepaalde activiteiten binnen het activiteitenprogramma 52/2 "*tot doel [hebben] de bekwaamheden en de rechten van de vrouwen op arbeidsvlak en op syndicaal vlak te versterken*".

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden.

Voor de basisallocaties van categorie 3 werd een gendertoelichting opgenomen in de verantwoording van de basisallocaties, behalve voor de basisallocatie 'Studies, enquête en onderzoek door universitaire studiecentra, private studiecentra of door personen vreemd aan de Administratie betreffende de diversiteit in de verschillende activiteitensectoren' (23.52.50 12.11.33). In de gendertoelichtingen wordt reeds duidelijk een aanzet gegeven over de manier waarop men rekening zal houden met de genderdimensie. Het is positief dat talrijke studies en onderzoeken uitbesteed of uitgevoerd door de FOD rekening houden met de genderdimensie (zie basisallocatie 23.40.06.12.11.33) en dat de dimensie mannen/vrouwen bijvoorbeeld wordt opgelegd in alle onderzoekswerkzaamheden, zowel in statistische werkzaamheden als in reflectiegroepen van het type focusgroepen voor de basisallocaties 12.11.23, 12.11.27 en 12.11.29, die betrekking hebben op onderzoek of informatie- en sensibiliseringsacties op het vlak van veiligheid en gezondheid op het werk.

[34] Zie p.53, van de 'verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg. https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933013.pdf

2.9 FOD Sociale Zekerheid (sectie 24)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 1 basisallocatie (1,18 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 4.517,00 kEUR (0,02 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 76 basisallocaties (89,41 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 26.763.404,00 kEUR (91,15 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 8 basisallocaties (9,41 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 2.592.849 kEUR (8,83 % van het totaalbudget)

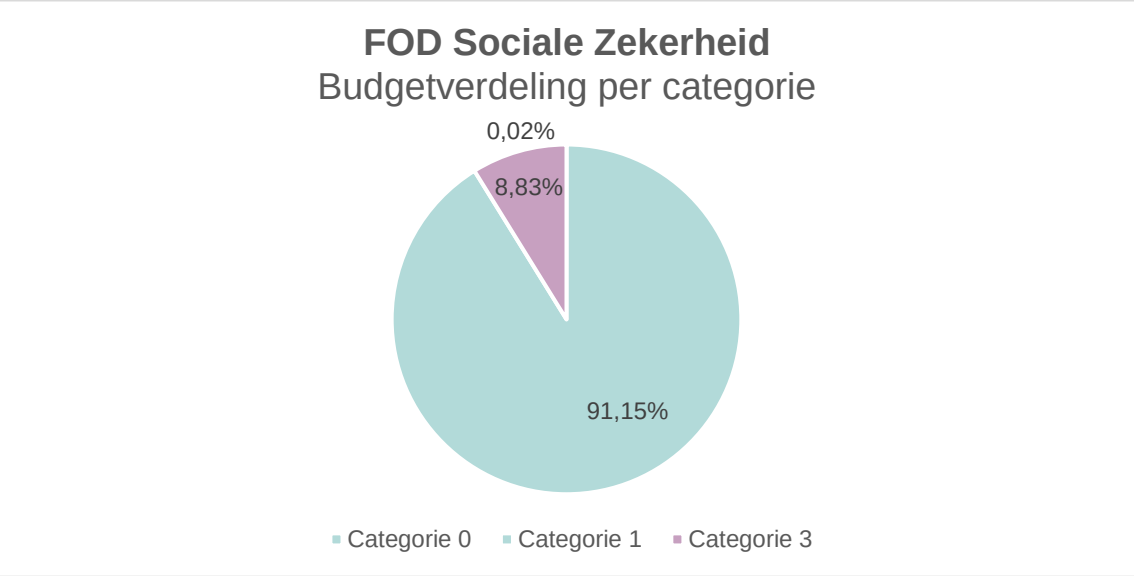

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

1 basisallocatie werd niet gecategoriseerd.

Er werden 8 basisallocaties in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals 'Academische experten en studies in het kader van Pensioenen' (50.51.12.11.01) en 'Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg' (58.41.42.20.01)[35].

[35] 'Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Sociale Zekerheid, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933014.pdf

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden.

Voor enkele basisallocaties van categorie 3, werden er gendertoelichtingen teruggevonden in de verantwoording aan het parlement. Hoewel sommige gendertoelichtingen goed opgemaakt zijn, zouden anderen duidelijker kunnen vermelden op welke wijze er rekening gehouden zal worden met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen in plaats van bijvoorbeeld enkel aan te geven dat de projecten of acties een doelpubliek betreffen dat zowel vrouwen als mannen omvat. Het is zeer positief dat het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken enkele malen vermeld wordt.

Voor meerdere basisallocaties van categorie 3 werden geen gendertoelichtingen gevonden, zoals 'Studies, onderzoeken en andere conventies van de dienst – beleid gehandicapten' (55.21.121102) en 'Toelagen aan de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) en aan de IVSZ (Internationale Vereniging voor Sociale Zekerheid)' (57.31.354001). Er werden ook geen gendertoelichtingen voor de basisallocaties 'Betaling van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap' (55.31.343106) en 'Werkingskosten DG Beleidscoördinatie & IR' (57.11.121101) terugvonden. Deze laatste twee basisallocaties werden als categorie 3 geklasseerd in het Excel-document 'Publicatie van de Algemene Uitgavenbegroting initieel 2023'[36], maar werden in de verantwoording aan het parlement[37] als categorie 1 aangeduid.

[36] https://bosa.belgium.be/nl/themas/begroting-en-boek-houding/federale-begroting/cijfers-en-analyse/initiele-begroting#anchor-3

[37] P.29, 'Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023' van de FOD Sociale Zekerheid, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933014.pdf

2.10 FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (sectie 25)

- Categorie leeg: 9 basisallocaties (4,55 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 10.681,00 kEUR (1,09 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 8 basisallocaties (4,04 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 10.553,00 kEUR (1,08 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 159 basisallocaties (80,30 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 817.927,00 kEUR (83,44 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 22 basisallocaties (11,11 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 141.068 kEUR (14,39 % van het totaalbudget)

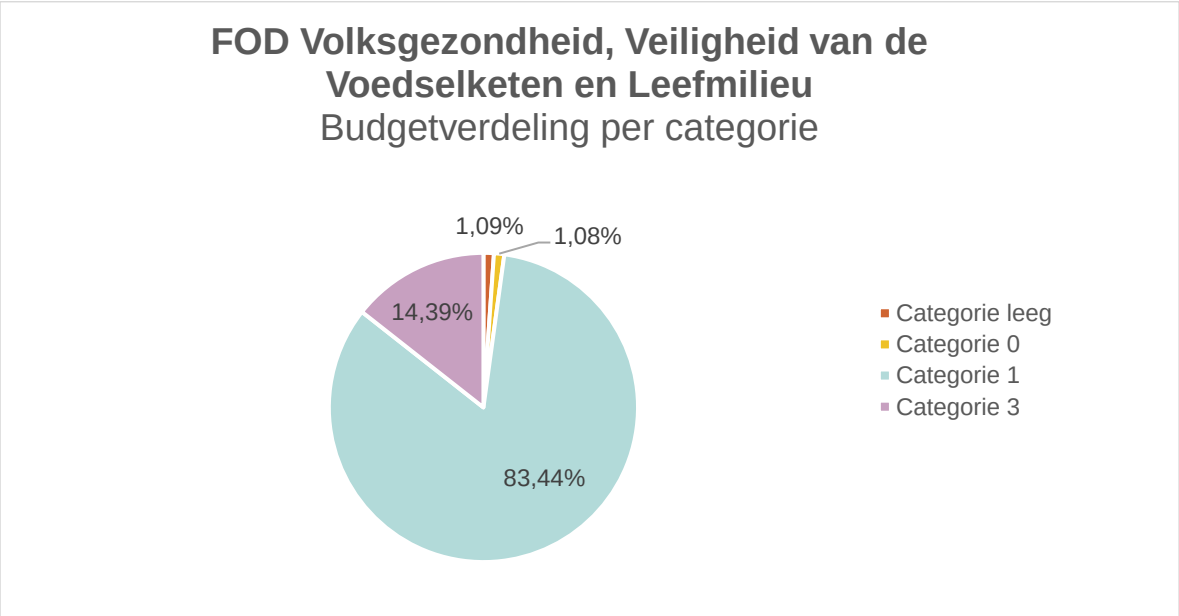

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

17 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Er werden 22 basisallocaties in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals ‘Informatiecampagne orgaandonatie’ (51.32.12.11.01), ‘Pilootprojecten beleid psychoactieve middelen – Toelagen’ (51.42.33.00.01) en ‘Studies in het kader van EU verplichtingen’ (54.31.12.11.13)

'Werkingskosten' (61.02.12.11.01).[38] Aangezien het bestrijden van gendergerelateerd geweld (waaronder intrafamiliaal geweld) specifiek bijdraagt tot het bevorderen van de gelijkheid van vrouwen en mannen, kan de basisallocatie 'Intrafamiliaal geweld' (51.43.12.11.15) ondergebracht worden in categorie 2.[39]

De basisallocatie 'Dotatie Sociale Dienst: Sociale Actie' (40.01.33.00.01) werd als categorie 1 geklasseerd in de begrotingstabel, maar werd in de verantwoording aan het parlement[40] als categorie 3 aangeduid en een gendertoelichting werd toegevoegd. Deze basisallocatie zou inderdaad bij categorie 3 kunnen worden ondergebracht en de gendertoelichting zou duidelijker kunnen vermelden op welke wijze de collectieve hulpverlening rekening houdt met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen in plaats van bijvoorbeeld enkel aan te geven dat er meer vrouwelijke dan mannelijke werknemers in dienst zijn.

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden. Dit wordt ook aan het begin van de verantwoording aan het parlement[41] expliciet vermeld.

Voor de overgrote meerderheid van de basisallocaties van categorie 3 werden er geen gendertoelichtingen teruggevonden. Hoewel sommige van de aanwezige gendertoelichtingen goed opgemaakt zijn, zouden anderen duidelijker kunnen vermelden op welke wijze er rekening gehouden zal worden met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen in plaats van bijvoorbeeld enkel te verwijzen naar het genderevenwicht van de structuren of te vermelden dat er een wettelijke verplichting is om KCE-resultaten te publiceren.

Van enkele basisallocaties van categorie 3 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 1 zouden kunnen behoren, omdat dit voornamelijk met interne personeelsbeleid en bureau- en technisch materiaal te maken blijkt te hebben, zoals 'Aankoop van niet-duurzame roerende goederen en diensten – Telecommunicatie en telematica' (52.21.12.11.12)' en 'Aankoop van niet-duurzame roerende goederen en diensten – Organisatie crisisbeheer' (52.21.12.11.13). Voor deze basisallocaties werden de nodige gendertoelichtingen niet teruggevonden.

[38] Gender heeft een invloed op de blootstelling van mensen aan infecties, wat ze doen om infecties te voorkomen en of ze tijdig hulp zoeken of zichzelf proberen te behandelen, zie WHO, (2024). 'WHO releases guidance on gender inequalities and antimicrobial resistance', https://www.who.int/news/item/16-09-2024-who-releases-guidance-on-gender-inequalities-and-antimicrobial-resistance

[39] Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en leefmilieu, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933015.pdf

[40] Ibid.

[41] P.3, verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en leefmilieu, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933015.pdf

2.11 FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (sectie 32)

- Categorie leeg: 3 basisallocaties (1,52 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 1.573.700,00 kEUR (45,63% van het totaalbudget)
- Categorie 0: 25 basisallocaties (12,69 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 1.243.382,00 kEUR (36,05 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 168 basisallocaties (85,28 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 631.302,00 kEUR (18,31 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 1 basisallocatie (0,51 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 204,00 kEUR (0,01 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)

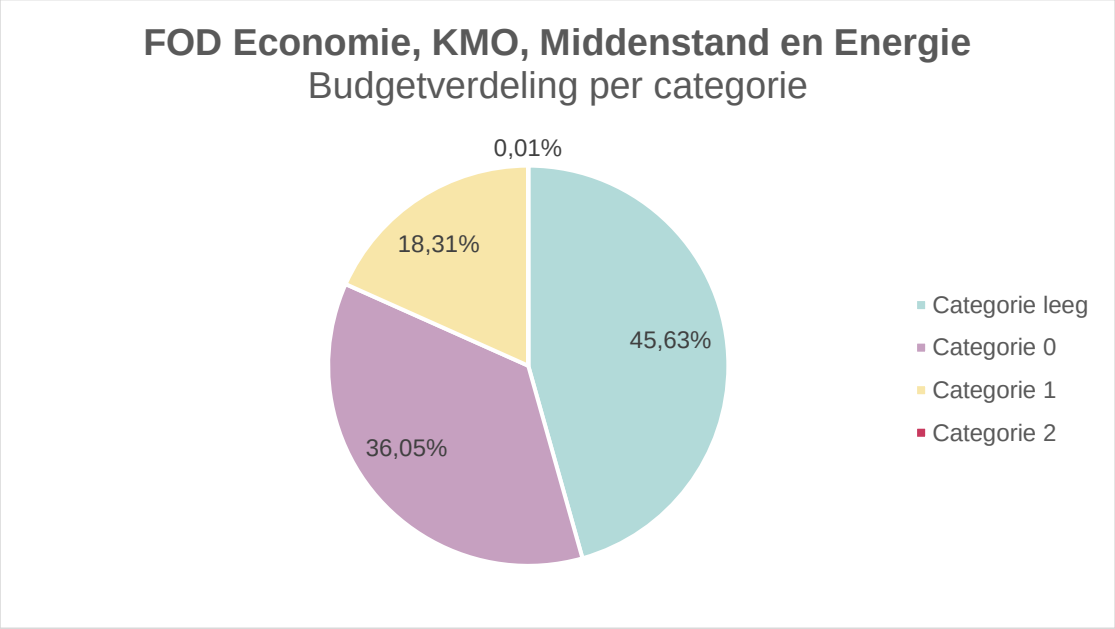

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

28 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

Er werd 1 basisallocatie in categorie 2 geplaatst. De basisallocatie 'Toelagen aan verenigingen voor de bescherming en de bevordering van de KMO's en de zelfstandigen' (45.10.31.32.05) lijkt echter eerder tot categorie 3 te behoren.[42] De resterende basisallocaties zijn geklasseerd

[42] De genderdimensie zou geïntegreerd moeten worden in projecten die betrekking hebben op KMO's en de zelfstandigen. Indien er projecten voorzien zijn die specifiek betrekking hebben op gender, bijvoorbeeld een project rond het aanmoedigen van vrouwelijk ondernemerschap, kan voor het (geschatte) bedrag van die projecten een gendernota opgemaakt worden.

onder categorie 1. Van enkele basisallocaties van categorie 1 kan afgevraagd worden of deze niet tot categorie 3 zouden kunnen behoren, zoals ‘Tussenkomst in de publicatiekosten van verslagen en studies, evenals in de organisatiekosten van congressen en colloquia’ (21.40.33.00.01), ‘Subsidie voor de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven’ (21.40.41.40.02), ‘Prospectieve studies’ (42.60.12.11.21), ‘Subsidie voor de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen’ (45.10.41.40.02), ‘Subsidies aan nationale statistische verenigingen’ (48.40.33.00.05) en ‘Dotatie aan het Federaal Planbureau’ (60.10.41.40.03) waarschijnlijk in categorie 3 thuis.

Er werd geen gendernota teruggevonden voor de basisallocatie van categorie 2. Daar er geen basisallocaties van categorie 3 waren, werden er geen gendertoelichtingen teruggevonden.

2.12 FOD Mobiliteit en Vervoer (sectie 33)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 139 basisallocaties (94,56 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 4.014.008,00 kEUR (99,69 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 8 basisallocaties (5,44 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 12.556,00 kEUR (0,31 % van het totaalbudget)

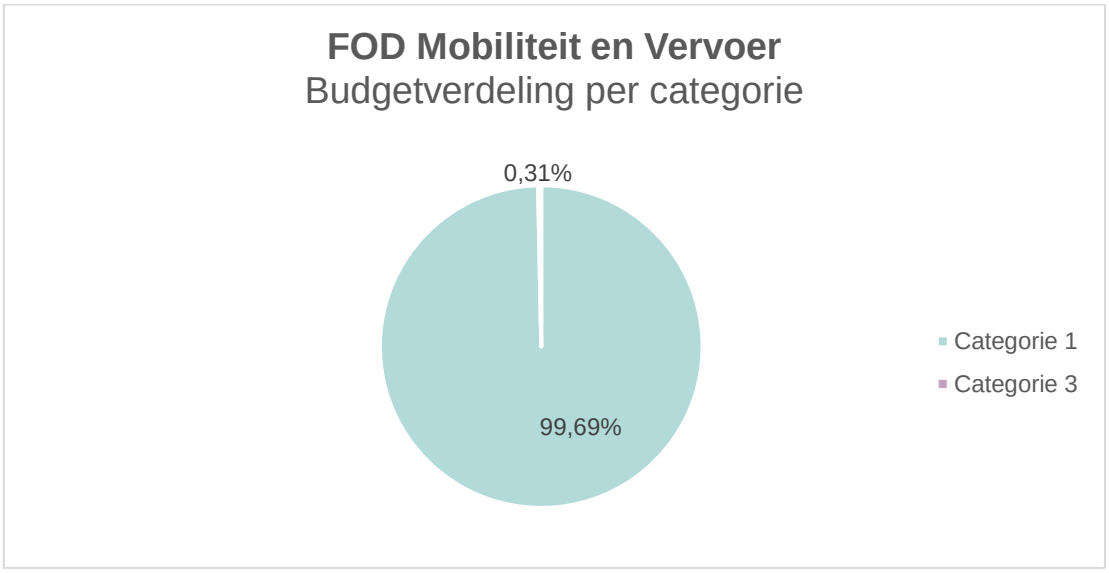

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

Alle basisallocaties werden gecategoriseerd.

Verder werden er 8 basisallocaties in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Toch zijn er basisallocaties die doen vermoeden dat er een genderdimensie aanwezig is. Zo horen o.a. ‘Bestendige uitgaven voor de aankoop van niet-duurzame goederen en diensten met uitzondering van de informatica-uitgaven’ (51.02.12.11.01) en ‘Bijdrage voor het binnenlands vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, ten gunste van de NMBS’ (51.10.31.22.02) waarschijnlijk in categorie 3 thuis.[43]

[43] Meer informatie is terug te vinden in de ‘Toelichting van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023’ van FOD Mobiliteit en Vervoer. https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933017.pdf

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werden er geen gendernota's teruggevonden. Voor alle basisallocaties van categorie 3 werden er gendertoelichtingen teruggevonden met uitleg over hoe er rekening werd houden met de eventuele verschillen in situatie van vrouwen en mannen in de verschillende activiteiten of programma's, bijvoorbeeld door het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken in onderzoek of het gebruik van "inclusive writing' bij communicatie. Het is bijvoorbeeld positief dat de FOD Mobiliteit en Vervoer aangaf dat ze bij de realisatie van haar enquêtes rekening zou houden met het genderaspect bij de opmaak en verspreiding van een eventuele vragenlijst, alsook bij de verwerking van de resultaten en de sekse van de ondervraagde persoon als variabele in rekening ging brengen.

2.13 POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (sectie 44)

- Categorie leeg: 1 basisallocatie (2,13 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 8.385,00 kEUR (0,46 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 1 basisallocatie (2,13 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 10.000,00 kEUR (0,54 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 31 basisallocaties (65,96 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 1.739.645 kEUR (94,78 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 3: 14 basisallocaties (29,79 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 77.456,00 kEUR (4,22 % van het totaalbudget)

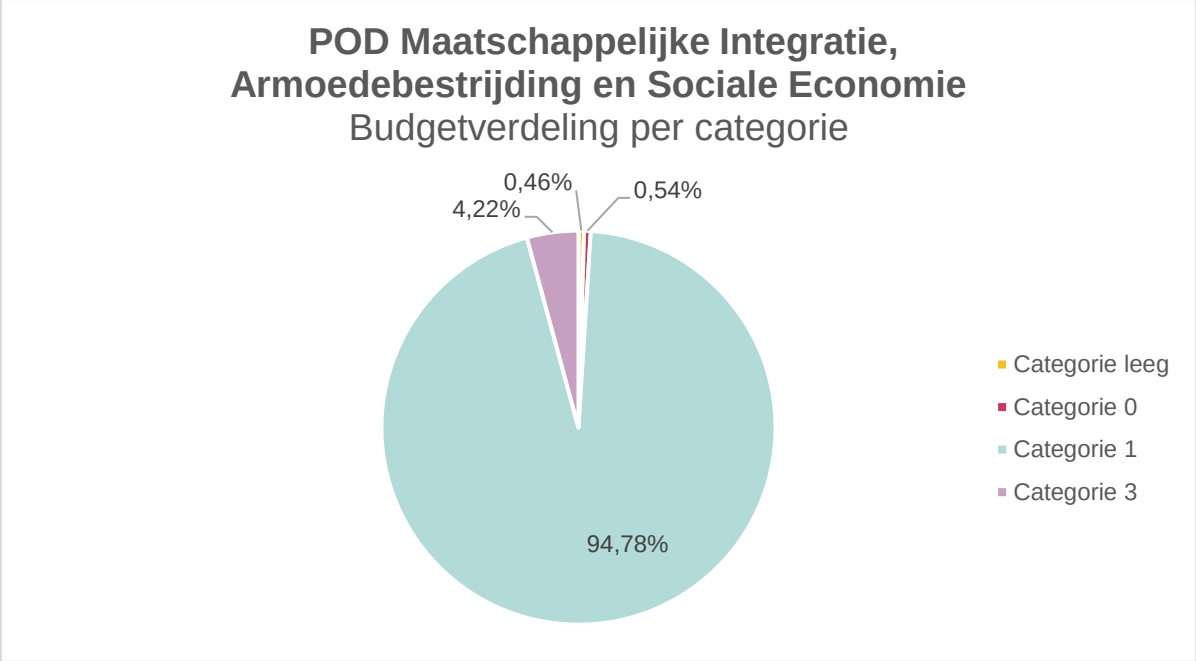

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

2 basisallocaties werden niet gecategoriseerd.

14 basisallocaties werden in categorie 3 geplaatst. De andere basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Enkelen hiervan horen misschien toch in categorie 3 thuis, zoals ‘Toelagen organisaties doelgroepen’ (55.12.33.00.26).

Daar er geen basisallocaties van categorie 2 waren, werd er geen gendernota teruggevonden.

In de verantwoording[44] van de basisallocaties werd voor bijna elke basisallocatie aangegeven aan welke categorie deze toegekend is en waarom, ook voor de categorie 1 basisallocaties – bijvoorbeeld "*personeelskredieten vallen per definitie onder de 1ste categorie*". Er werd een gendertoelichting teruggevonden voor bijna alle basisallocaties van categorie 3 (enkel niet voor 'Aankoop niet-duurzame roerende goederen en diensten' (56.61.12.11.01).) Hoewel de meeste gendertoelichtingen goed opgemaakt zijn, zouden anderen duidelijker kunnen vermelden op welke wijze er concreet rekening gehouden zal worden met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen in plaats van bijvoorbeeld enkel aan te geven dat vrouwen en mannen op een gelijkwaardige manier behandeld worden bij projecten of dat er een verplichting bestaat om de gelijkheid van vrouwen en mannen te waarborgen. Het is positief dat het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken enkele malen vermeld wordt.

[44] Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023, POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie, https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933018.pdf

2.14 POD Wetenschapsbeleid (sectie 46)

- Categorie leeg: 0 basisallocaties (0 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 0 kEUR (0 % van het totaalbudget)
- Categorie 0: 1 basisallocatie (1,12 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 76,00 kEUR (0,01 % van het totaalbudget)
- Categorie 1: 74 basisallocaties (83,15 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 489.396,00 kEUR (88,89 % van het totaalbudget)
- Categorie 2: 1 basisallocatie (1,12 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 17,00 kEUR (0,0031 %[45] van het totaalbudget)
- Categorie 3: 13 basisallocaties (14,61 % van het totaal aantal basisallocaties) voor een bedrag van 61.082 kEUR (11,09 % van het totaalbudget)

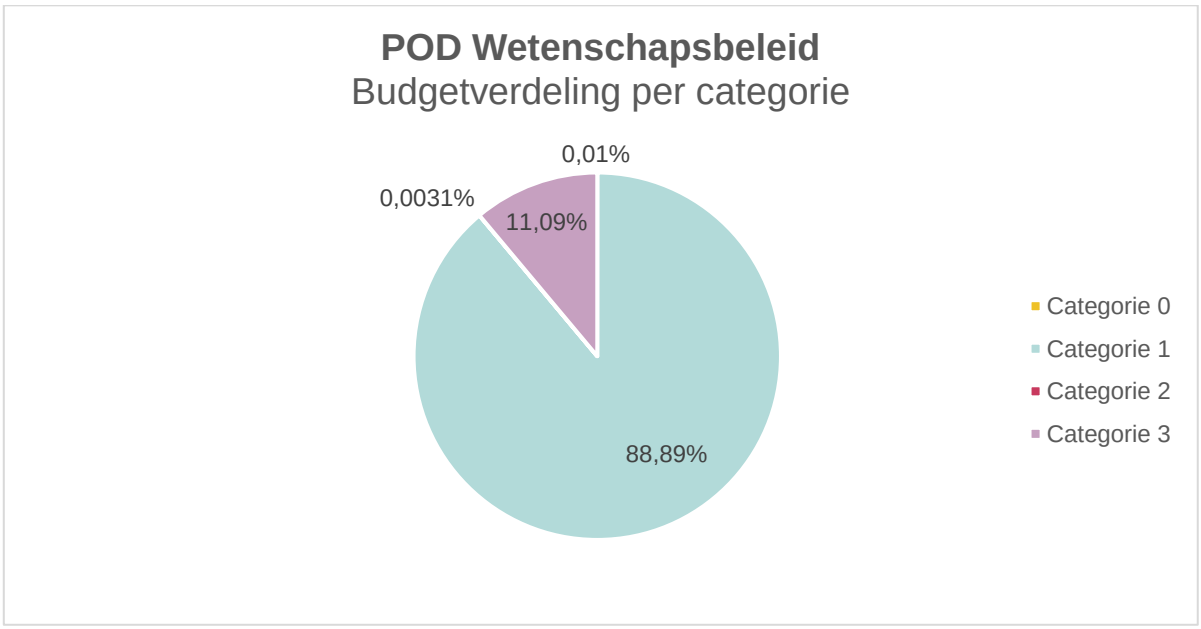

Percentage van het totaalbudget

CONCLUSIE

1 basisallocatie werd niet gecategoriseerd.

1 basisallocatie werd in categorie 2 geplaatst – 'Acties Gender Mainstreaming' (21.01.12.11.19).

13 basisallocaties werden in categorie 3 geplaatst. De resterende basisallocaties zijn geklasseerd onder categorie 1. Enkelen hiervan horen misschien toch in categorie 3 thuis, zoals 'Begeleidende maatregelen' (60.11.12.11.17), 'Uitgaven voor de voorbereiding, het beheer en de valorisatie van de O&O-programma's en -acties op nationaal vlak'

[45] Voor dit percentage werden uitzonderlijk vier decimalen gebruikt om weer te geven dat er basisallocaties waren voor deze categorie (met een budget van meer dan 0 EUR) en ook om het aandeel van deze categorie binnen het totaalbudget nauwkeurig weer te geven.

(60.11.12.11.18) en ‘Steunverlening aan culturele organisaties’ (61.14.33.00.11). De eerste twee basisallocaties vallen onder ‘Activiteit 1: Onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma’s (O&O) en acties’ en in de verantwoording aan het parlement[46] wordt er bij deze activiteit algemeen toegelicht dat er bij de programma’s en acties rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het onderzoek en bij de keuze van onderzoekers door dit aspect op te nemen in de criteria voor de beoordeling van de voorstellen.

Voor de basisallocatie van categorie 2 werd er geen gendernota teruggevonden. De basisallocatie ‘Diversiteit & Handicap Acties’ (46.21.01.12.11.23) werd als categorie 3 gecategoriseerd, maar indien er hierin acties voorzien zijn die specifiek zouden inzetten op gendergelijkheid kan voor het (geschatte) bedrag van die acties een gendernota worden opgemaakt.

Voor de meeste basisallocaties van categorie 3 werd een gendertoelichting toegevoegd in de verantwoording van de basisallocaties. Hierin wordt reeds duidelijk een aanzet gegeven over de manier waarop men rekening zal houden met de genderdimensie. Het is positief dat er wordt verwezen naar de integratie van de genderdimensie in onderzoek als evaluatiecriteria (zie 60.11.41.30.71). Voor de volgende basisallocaties van categorie 3 werden geen gendertoelichtingen teruggevonden: ‘Federale ondersteuning van het ruimtevaartonderzoek en operationele steun - Deel administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie (ADBA)’ (60.22.41.30.21), ‘Federale ondersteuning van het ruimtevaartonderzoek en operationele steun’ (60.22.45.00.21), ‘Financiering van studies, onderzoek, publicaties en opdrachten, gefinancierd door inkomsten van het Fonds voor Europees onderzoek - gedeelte ADBA (Administratieve Diensten met Boekhoudkundige Autonomie’ (60.51.41.30.01), ‘Uitgaven verbonden aan de contracten, overeenkomsten en mandaten met betrekking tot de O&O programma's - en acties en gefinancierd door inkomsten van het Fonds voor Europees onderzoek (niet adba)’ (60.51.45.00.01).

[46] Zie ‘Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2023’ van de FOD Wetenschapsbeleid. https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933019.pdf

3. Globale evolutie voor de budgetten 2019, 2021 en 2023 voor alle 14 geanalyseerde secties

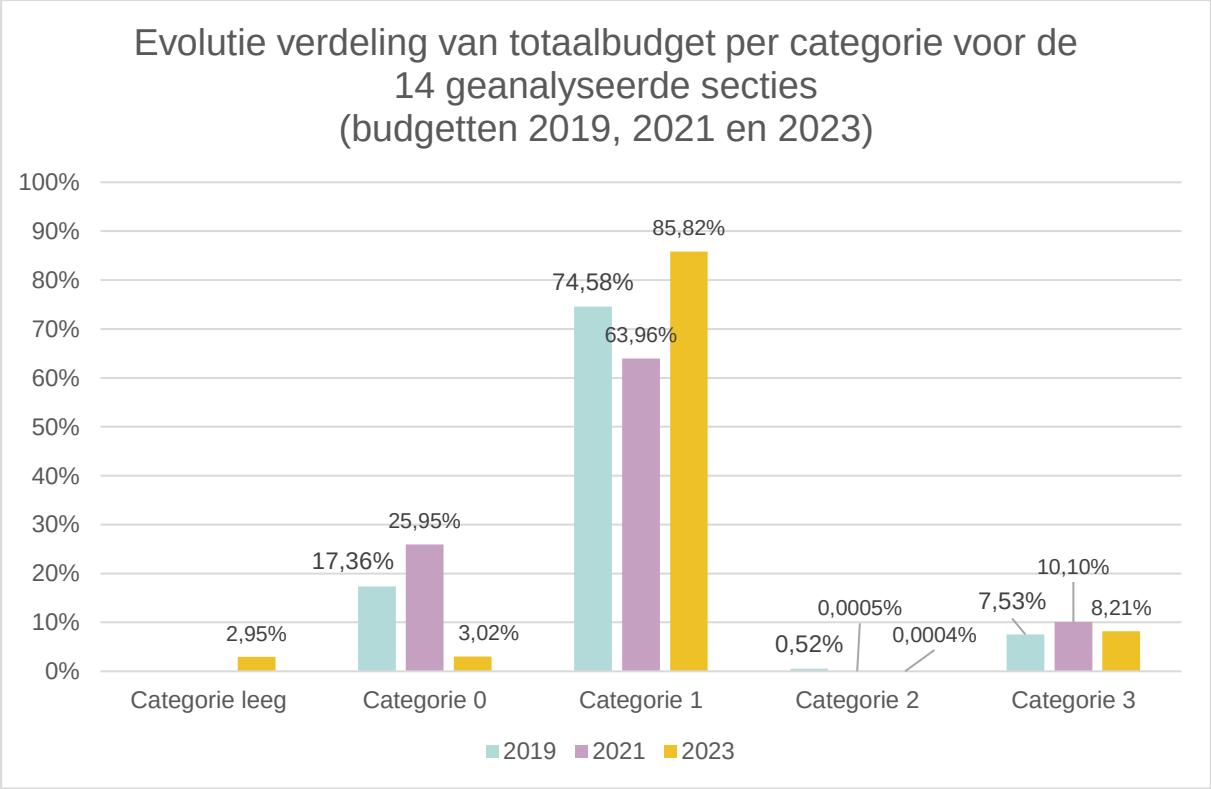

De tabel toont aan dat het aandeel **niet gecategoriseerde basisallocaties** (als percentage van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties[47]) tussen 2021 en 2023 aanzienlijk is gedaald met 19,98 procentpunten.[48] Terzelfdertijd is het aantal basisallocaties van **categorie 1** – kredieten met betrekking tot de dossiers die de interne werking betreffen of geen genderdimensie bevatten – met 21,86 procentpunten gestegen. **Volgens deze historische categorisering zou de overgrote meerderheid van de kredieten van de federale overheid, in toenemende mate, geen genderdimensie bevatten.**

De kredieten met betrekking tot acties om de gelijkheid van mannen en vrouwen te verwezenlijken **(categorie 2) maken sinds de begroting 2019 een nog kleiner percentage**

[47] De FOD's, het Ministerie van Landsverdediging en de POD's

[48] 25,95% voor de begroting 2021 en 5,97% voor de begroting 2023. De basisallocaties van 'categorie leeg' alsook 'categorie 0' worden samengeteld gezien er voor beiden geen gendercategorisering is gebeurd.

uit van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties – voor de begroting 2021 bedroegen deze 0,0005% van het totaalbudget en voor de begroting 2023 0,0004%[49].

Tussen de begroting 2019 en de begroting 2021 is het aandeel kredieten van **categorie 3** (zijnde diegenen met betrekking tot de dossiers die het overheidsbeleid betreffen en een genderdimensie bevatten) gestegen van 7,53% naar 10,10% van de respectieve totaalbudgetten, om vervolgens terug te zakken naar 8,21% van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties voor 2023.

De tabellen per geanalyseerde sectie kunnen hierna worden teruggevonden.

[49] Voor deze percentages werden uitzonderlijk vier decimalen gebruikt om weer te geven dat er basisallocaties waren voor deze categorie (met een budget van meer dan 0 EUR) en ook om het aandeel van deze categorie binnen het totaalbudget nauwkeurig weer te geven.

Evolutie voor de budgetten 2019, 2021 en 2023 per geanalyseerde sectie

3.1 FOD Kanselarij van de Eerste Minister (sectie 02)

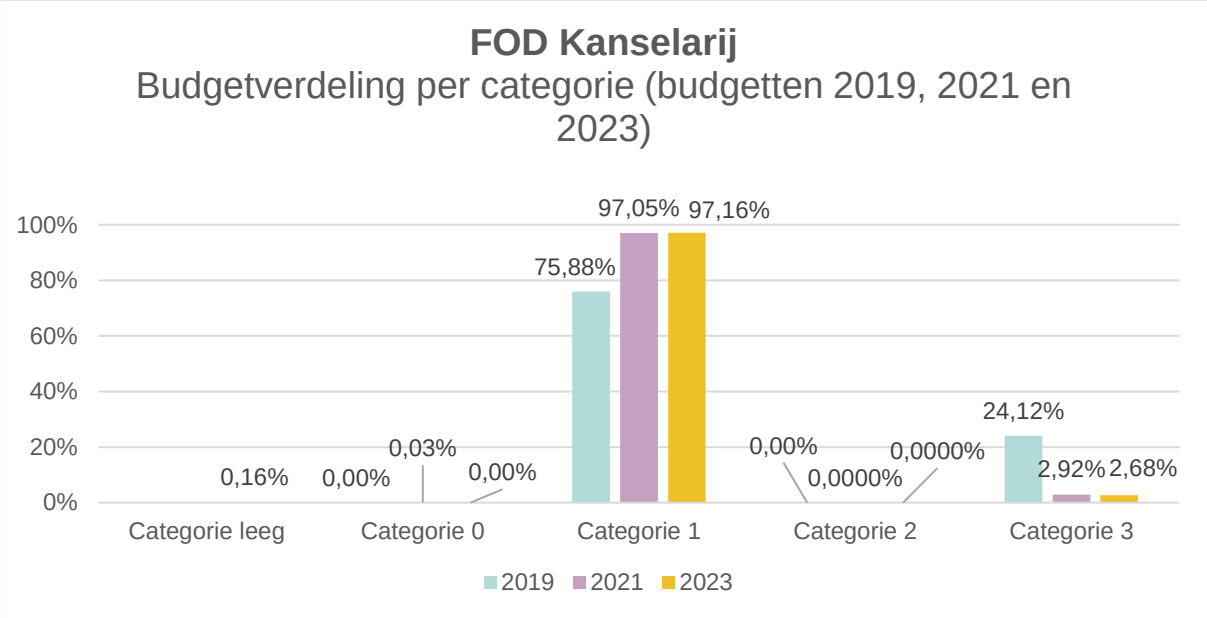

3.2 FOD Beleid en Ondersteuning (sectie 06)

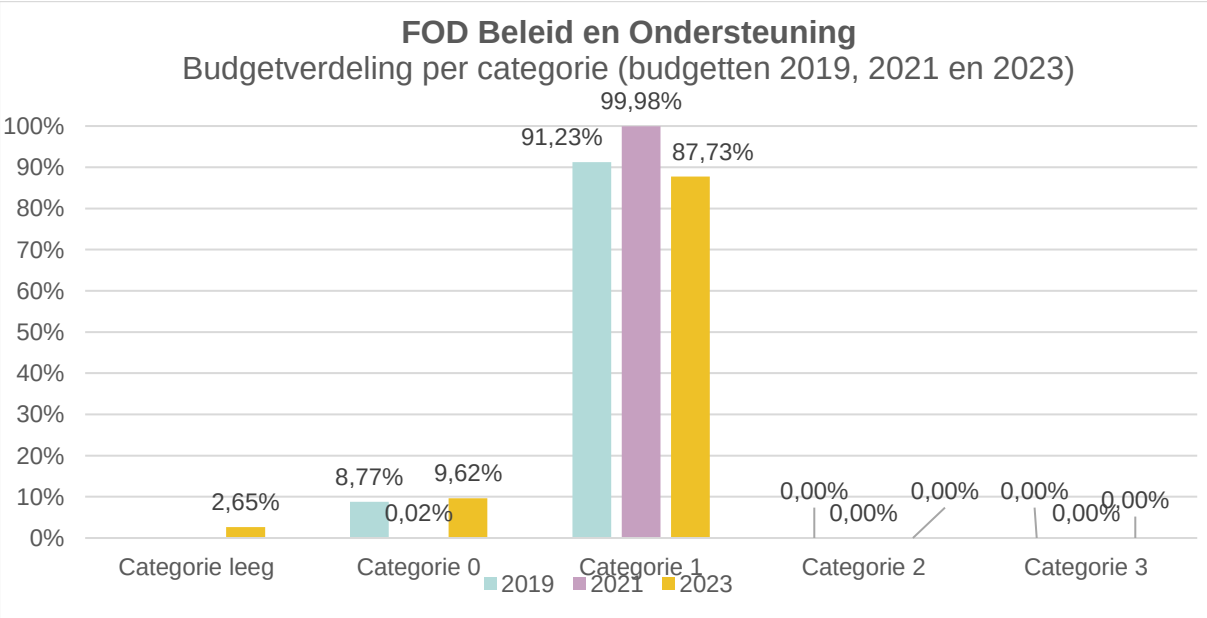

3.3 FOD Justitie (sectie 12)

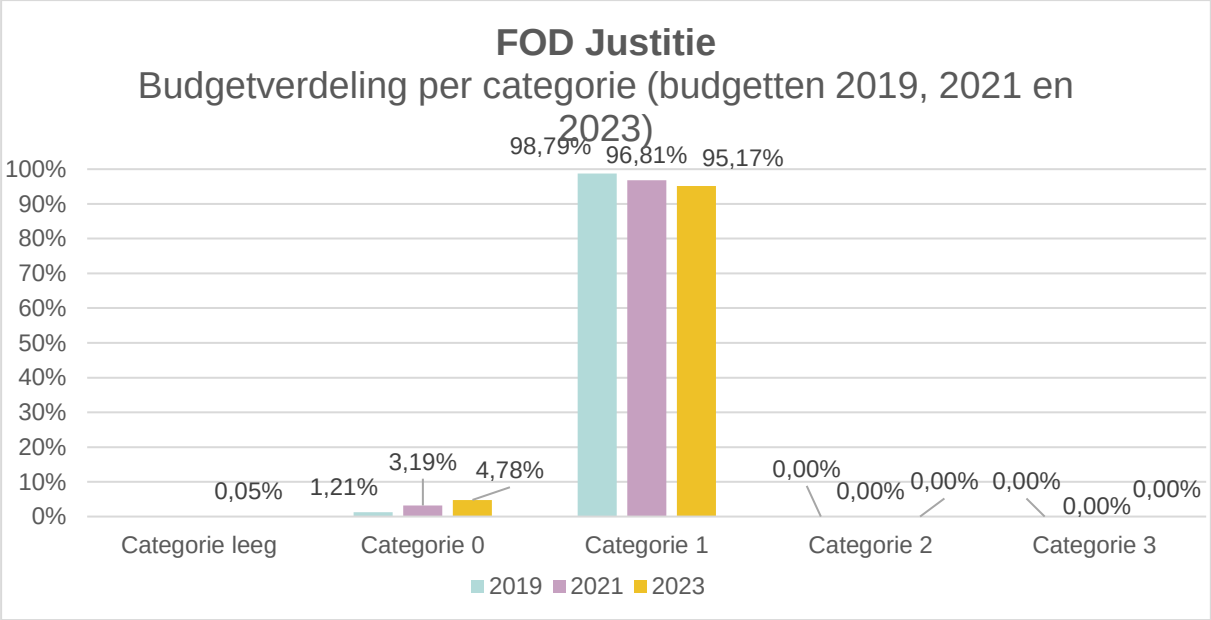

3.4 FOD Binnenlandse Zaken (sectie 13)

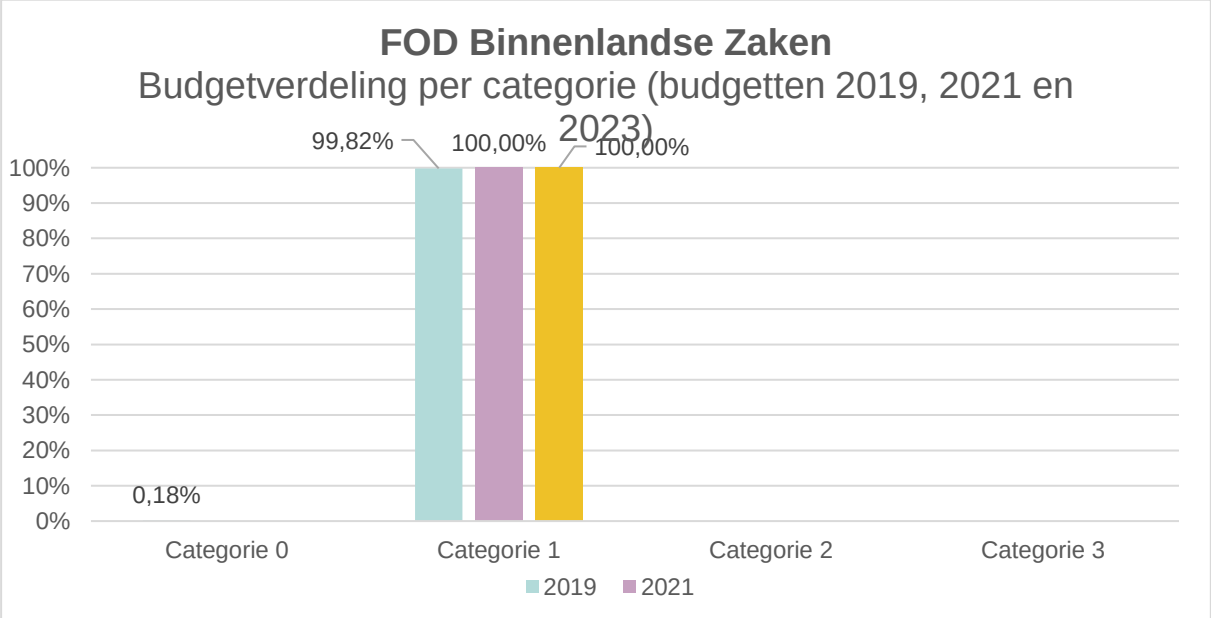

3.5 FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (sectie 14)

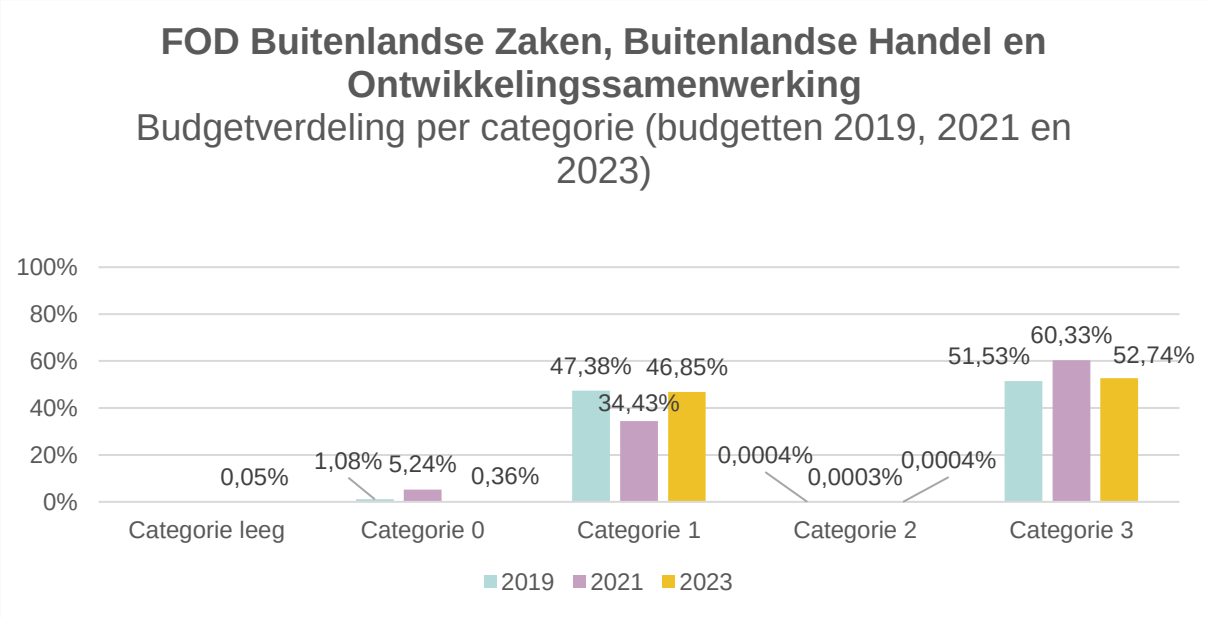

3.6 Ministerie van Landsverdediging (sectie 16)

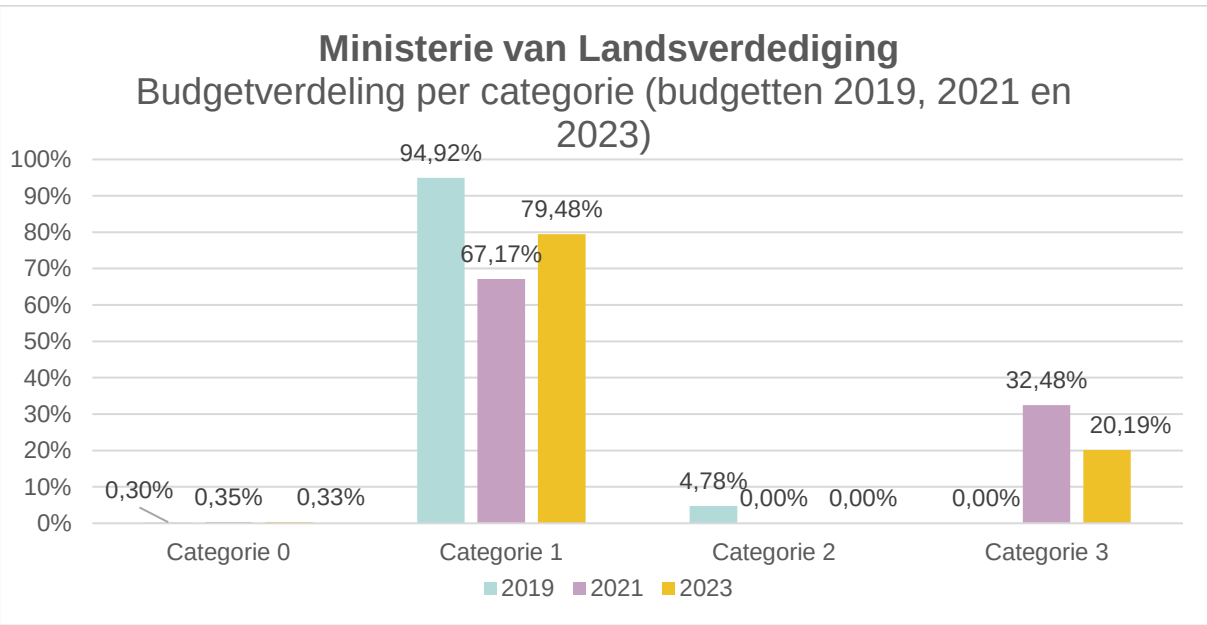

3.7 FOD Financiën (sectie 18)

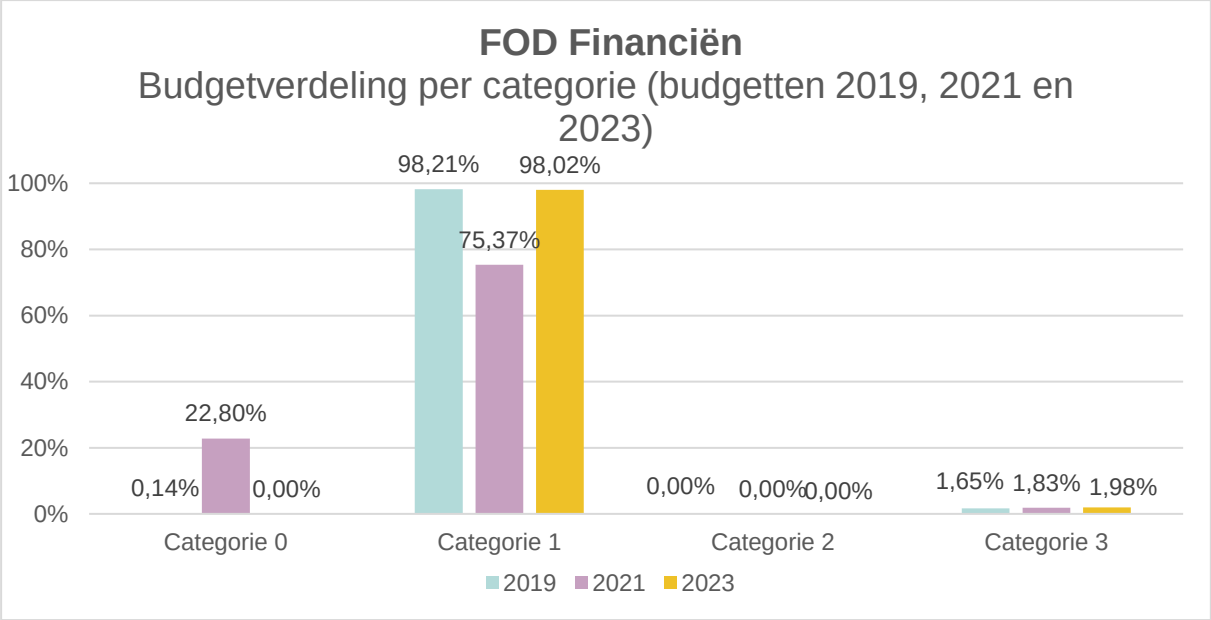

3.8 FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (sectie 23)

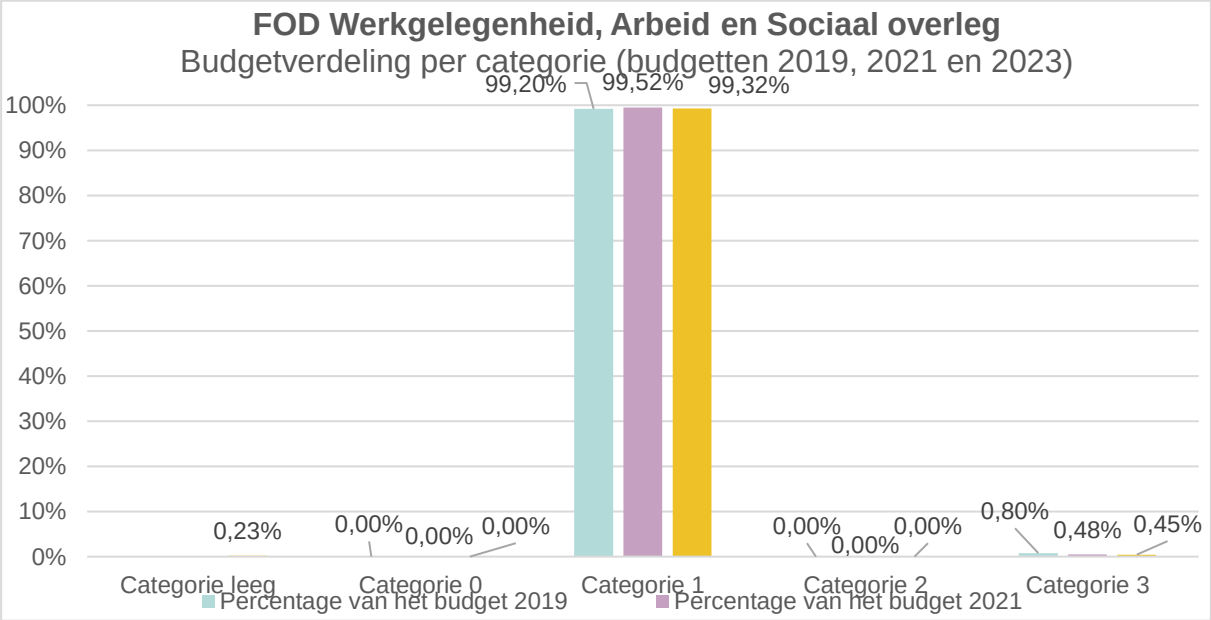

3.9 FOD Sociale Zekerheid (sectie 24)

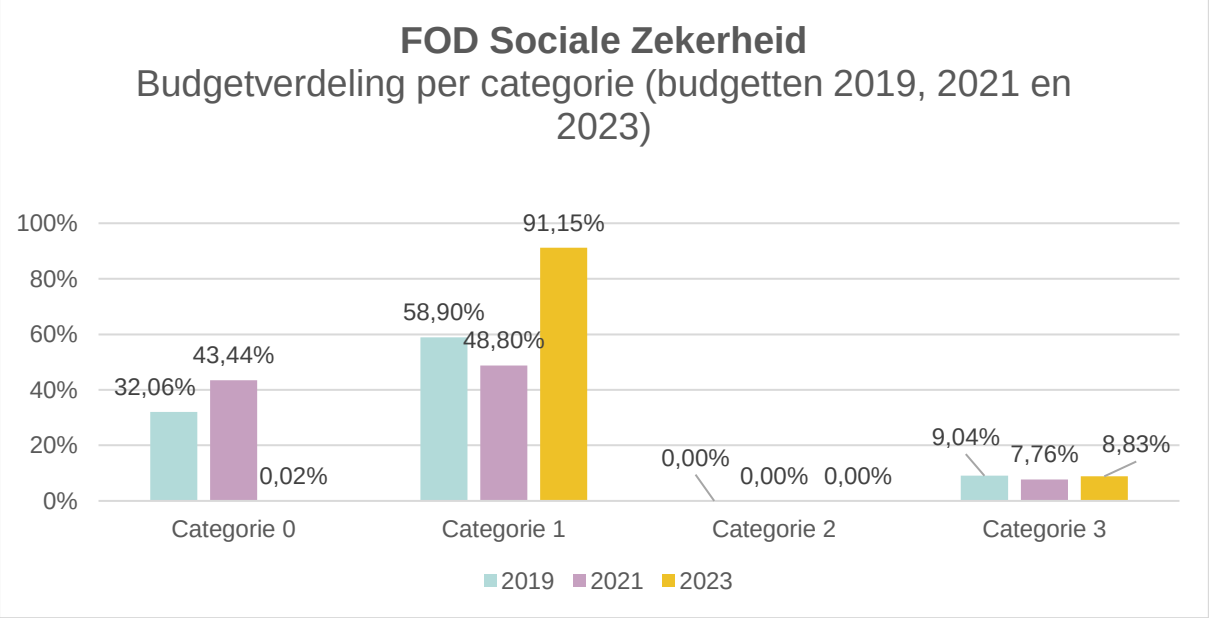

3.10 FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (sectie 25)

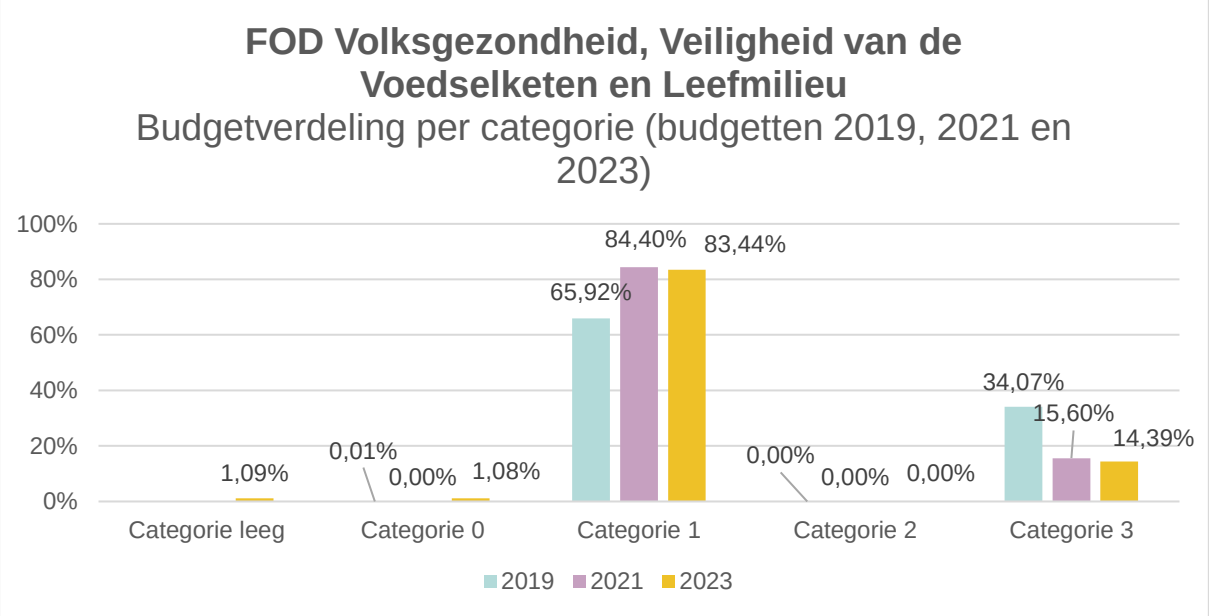

3.11 FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (sectie 32)

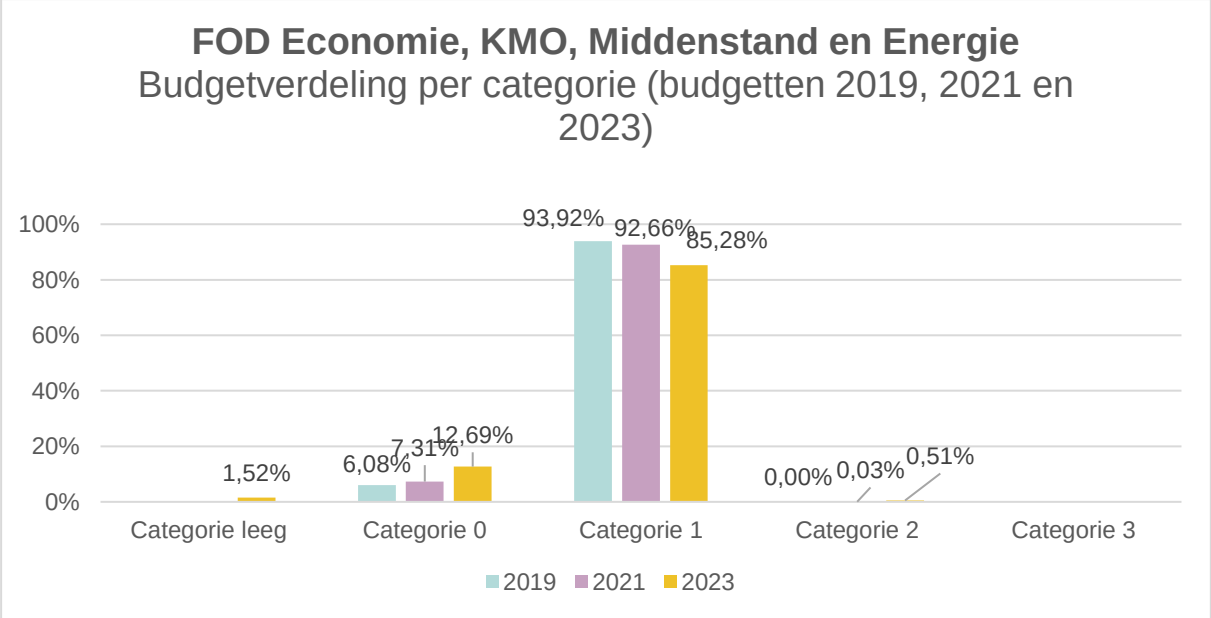

3.12 FOD Mobiliteit en Vervoer (sectie 33)

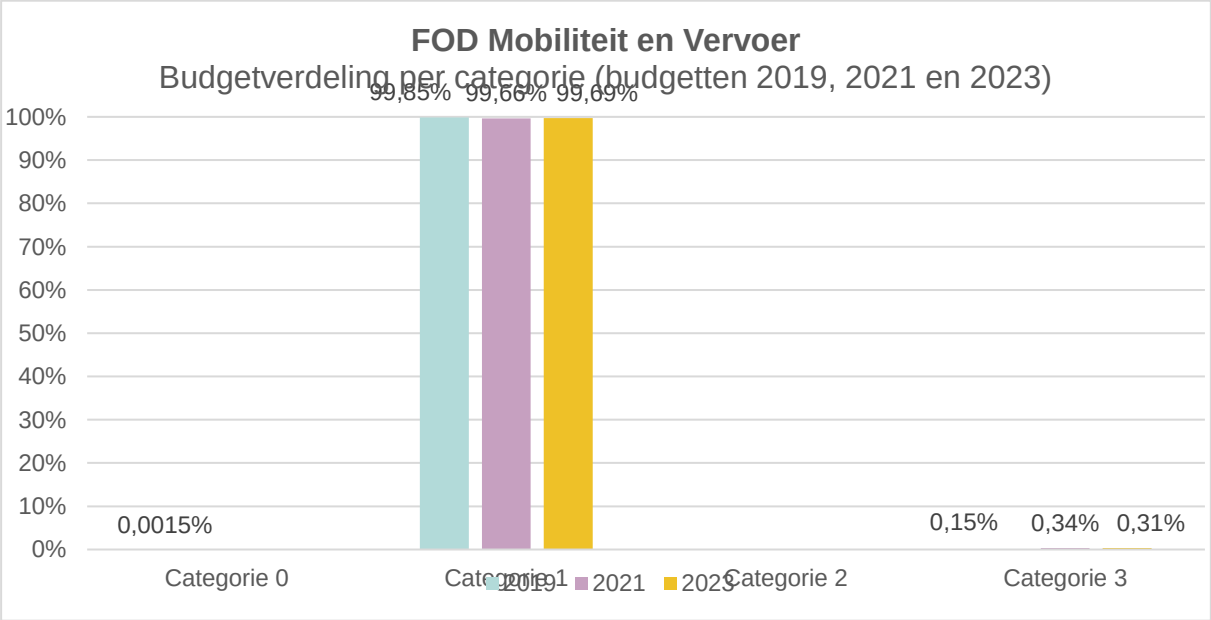

3.13 POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (sectie 44)

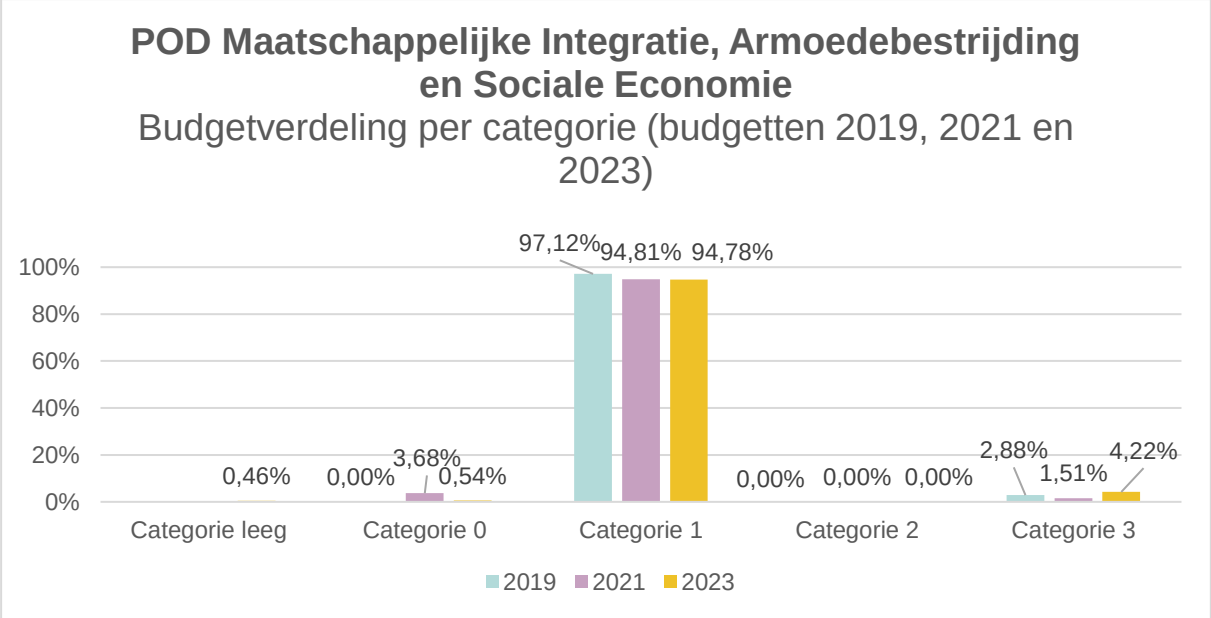

3.14 POD Wetenschapsbeleid (sectie 46)

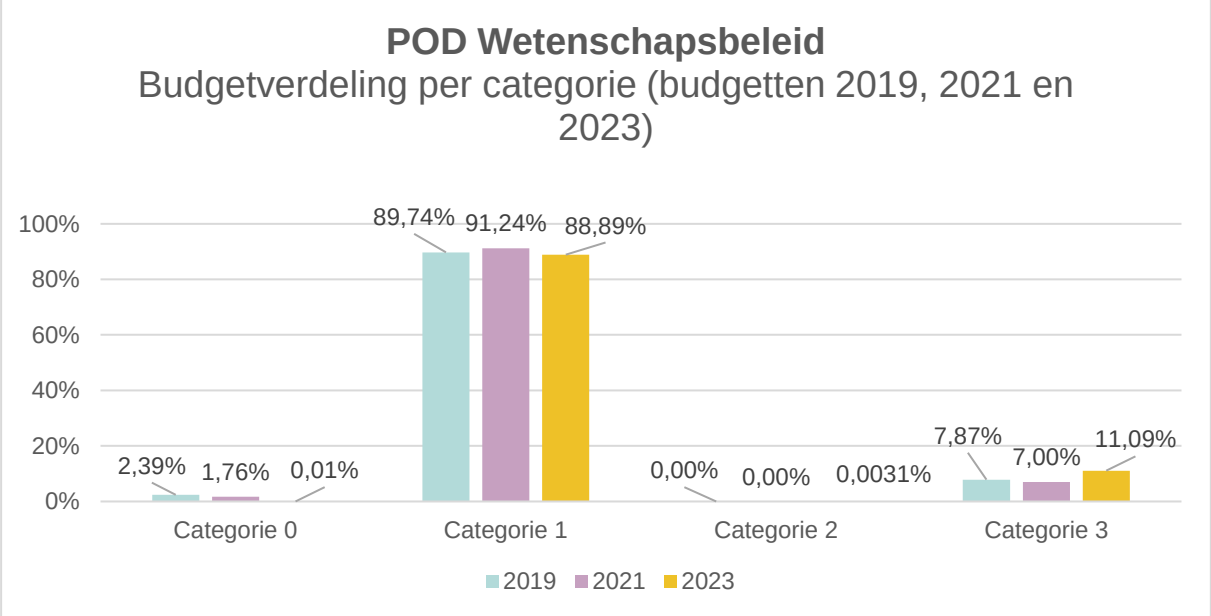

4. Conclusie

4.1 De 'omzendbrief gender budgeting' wordt onvoldoende correct toegepast

1. De overgrote meerderheid van de kredieten van de federale overheid zou, en dit zelfs in toenemende mate over de begrotingsjaren heen bekeken, **geen genderdimensie** bevatten.

Voor de begroting 2023 en volgens de historische categorisering van de 14 geanalyseerde secties[50] (begrotingen 2019, 2021 en 2023) zou de overgrote meerderheid van de kredieten van de federale overheid, in toenemende mate, geen genderdimensie bevatten. Voor het budget 2023 bedroegen de basisallocaties met categorie 1 (geen genderdimensie) **85,82 %** van het totaalbedrag aan basisallocaties voor de 14 geanalyseerde secties. Voor de begroting van 2021 bedroegen ze **63,96%.**

Volgens de categorisering van de **FOD Beleid en Ondersteuning, de FOD Justitie en de FOD Binnenlandse Zaken** hebben geen enkele van de basisallocaties in hun begroting betrekking op dossiers die een genderdimensie bevatten of die specifiek inzetten op gendergelijkheid**.** Dit impliceert dat er **in deze beleidsdomeinen geen enkele ongelijkheid of verschil in situatie zou bestaan tussen vrouwen en mannen**. Dit lijkt weinig waarschijnlijk. Vermoedelijk is er momenteel sprake van een ondercategorising van basisallocaties die eigenlijk onder categorie 3 zouden moeten vallen maar die foutief als categorie 1 worden aangeduid. Aangezien de federale begroting beleidslijnen, maatregelen en acties financiert die zowel direct als indirect impact hebben op alle burgers, is het weinig aannemelijk dat er binnen bepaalde beleidsdomeinen (bijna) geen enkel verschil in situatie zou bestaan tussen vrouwen en mannen. Als burgers vormen zij immers de doelgroep van deze activiteiten en het is voor heel wat beleidsdomeinen en -initiatieven evident dat beleidsmaatregelen hen op verschillende manieren kunnen raken. [51].

Voor zes van de resterende geanalyseerde secties – de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, de FOD Financiën, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg, de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Mobiliteit en Vervoer, de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie – maken de basisallocaties van categorie 1 meer dan 90% van de totale budgetten uit. Dit impliceert dat er **in deze beleidsdomeinen in de overgrote meerderheid van de gevallen ook geen ongelijkheid of verschil in situatie zou bestaan tussen vrouwen en mannen**.

[50] De FOD's, het Ministerie van Landsverdediging en de POD's

[51] Zie bijvoorbeeld 'Overzicht van de beschikbare naar gender uitgesplitste statistieken en genderindicatoren op Belgisch federaal niveau - 2023' die verschillen in de situatie van vrouwen en mannen in meerdere beleidsdomeinen aanduidt.

2. Kredieten met betrekking tot de dossiers die het overheidsbeleid betreffen en een genderdimensie bevatten (categorie 3) zouden **slechts 8,21%** van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties voor de begroting 2023 uitmaken.

3. Per geanalyseerde sectie werden basisallocaties geïdentificeerd als **mogelijks fout gecategoriseerd.**

De percentages voor categorie 1 en 3 suggereren dat er momenteel nauwelijks verschillen in situatie of ongelijkheden tussen vrouwen en mannen zouden bestaan in de verschillende federale beleidsdomeinen. Dit lijkt weinig waarschijnlijk. Vermoedelijk is er momenteel sprake van een ondercategorising van basisallocaties die eigenlijk onder categorie 3 zouden moeten vallen maar die foutief als categorie 1 worden aangeduid. Aangezien de federale begroting beleidslijnen, maatregelen en acties financiert die zowel direct als indirect impact hebben op alle burgers, is het weinig aannemelijk dat er binnen bepaalde beleidsdomeinen (bijna) geen enkel verschil in situatie zou bestaan tussen vrouwen en mannen. Als burgers vormen zij immers de doelgroep van deze activiteiten en het is voor heel wat beleidsdomeinen en -initiatieven evident dat beleidsmaatregelen hen op verschillende manieren kunnen raken[52].

Per geanalyseerde sectie werden er effectief basisallocaties geïdentificeerd als mogelijks fout gecategoriseerd (zie voorgaande secties 2.1 t.e.m. 2.14 van deze evaluatie). Foute categoriseringen kunnen veroorzaakt worden door, onder andere, het niet grondig uitvoeren van genderanalyses of door onvoldoende in te zetten op het opvragen of produceren van naar gender uitgesplitste cijfers (die eventuele genderdimensies kunnen helpen identificeren). Een **reflectieoefening binnen de geanalyseerde secties zou meer inzicht kunnen bieden** of er interne belemmeringen bestaan die de huidige toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ bemoeilijken, zoals bijvoorbeeld onvoldoende middelen, opleidingsnoden of een gebrek aan naar gender uitgesplitste statistieken en interne structuren om de sensibilisering rond gender budgeting te vergemakkelijken.

4. De wettelijke verplichte gendernota’s werden niet toegevoegd.

Er zijn **geen van de volgens de wetgeving verplichte**[53] **gendernota’s teruggevonden voor de aanwezige categorie 2 basisallocaties** in de documenten met de verantwoording van de basisallocaties.

[52] Zie bijvoorbeeld ‘Overzicht van de beschikbare naar gender uitgesplitste statistieken en genderindicatoren op Belgisch federaal niveau - 2023’ die verschillen in de situatie van vrouwen en mannen in meerdere beleidsdomeinen aanduidt.

[53] Zie Art. 2. § 2. van de wet van 12 JANUARI 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=07-02-13&numac=2007002011

5. Meerdere **gendertoelichtingen** voor categorie 3 basisallocaties waren onvoldoende gedetailleerd of ontbraken volledig.

Meerdere **gendertoelichtingen** voor de basisallocaties van categorie 3 waren niet aanwezig of konden duidelijker vermelden op welke wijze er bij de daaraan gekoppelde activiteit rekening gehouden ging worden met eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen.

6. **Niet gecategoriseerde basisallocaties** maakten **5,97%** van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties uit voor de begroting 2023. Op deze basisallocaties werd de omzendbrief 'gender budgeting' helemaal niet toegepast.

Bovenstaande bevindingen doen vermoeden dat de omzendbrief 'gender budgeting' in de praktijk onvoldoende correct wordt toegepast.

4.2 Daling van het percentage van uitgaven die specifiek ingezet worden ter bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen (categorie 2)

1. Slechts **0,0004%**[1] van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties voor de begroting 2023 ging naar **kredieten met betrekking tot acties om de gelijkheid van mannen en vrouwen** te verwezenlijken.

Enkel drie van de 14 geanalyseerde secties – de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie en de POD Wetenschapsbeleid – gaven aan basisallocaties in hun begroting 2023 te hebben die betrekking hebben op dossiers die specifiek tot doel hadden de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen (categorie 2).

2. Sinds de evaluatie van de begroting 2019 maken kredieten die specifiek bedoeld zijn om gendergelijkheid te ondersteunen een steeds kleiner percentage van de begroting uit.

Sinds de evaluatie van de begroting 2019 maken de kredieten met betrekking tot acties om de gelijkheid van mannen en vrouwen te verwezenlijken (categorie 2) een steeds kleiner wordend percentage uit van het totaalbudget van de 14 geanalyseerde secties – bij de evaluatie van de begroting 2021 bedroegen deze nog **0,0005%** van het totaalbudget en bij de evaluatie van de begroting 2019 bedroegen deze nog **0,52%.**

4.3 Goede praktijken

Er werden verschillende **voorbeelden van goede praktijken** vermeld bij de gendertoelichtingen in de verantwoordingen van de algemene uitgavenbegroting.

- **De POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie** gaf gendertoelichtingen bij categorie 3 basisallocaties en verduidelijkte eveneens bij meerdere basisallocaties van categorie 1 waarom de dossiers binnen de basisallocatie in kwestie geen genderdimensie zouden bevatten. Dit toont aan dat bij deze dossiers daadwerkelijk werd onderzocht of er een genderdimensie voorhanden was.

- **De FOD Sociale Zekerheid en de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie** vermelden beiden enkele malen in hun gendertoelichtingen het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken als manier om rekening te houden met geïdentificeerde genderdimensies.

- In haar verantwoording van de algemene uitgavenbegroting[54] verwijst **de FOD Beleid en Ondersteuning** expliciet naar de naleving van de wet gender mainstreaming, de omzendbrief gender budgeting, het gebruik van gendergerelateerde statistieken, kengetallen en indicatoren, alsook de ondersteuning door het directiecomité en het management van de verdere harmonisatie van gender budgeting binnen de begrotingswerkzaamheden.

- **De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg** legt de dimensie mannen/vrouwen op in alle onderzoekswerkzaamheden, zowel in statistische werkzaamheden als in reflectiegroepen van het type focusgroepen voor de basisallocaties die betrekking hebben op onderzoek of informatie- en sensibiliseringsacties op het vlak van veiligheid en gezondheid op het werk.

- **De FOD Wetenschapsbeleid** verwijst naar de integratie van de genderdimensie in onderzoek als een evaluatiecriteria.

- Bij de realisatie van haar enquêtes zou **de FOD Mobiliteit en Vervoer** rekening houden met het genderaspect bij de opmaak en verspreiding van een eventuele vragenlijst, alsook bij de verwerking van de resultaten en geeft ze aan de sekse van de ondervraagde persoon als variabele in rekening te brengen.

Ondanks bovenstaande goede praktijken blijft er in het algemeen ruimte voor verbetering bij de toepassing van de omzendbrief gender budgeting.

[54] https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2933/55K2933004.pdf

4.4 De toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ versterken

Het is aan te raden dat de geanalyseerde secties de bevindingen van deze evaluatie grondig doornemen. Op basis ervan zouden de geanalyseerde secties een interne reflectieoefening kunnen opstarten om na te gaan of er interne belemmeringen bestaan die de huidige toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ bemoeilijken, zoals bijvoorbeeld onvoldoende middelen, opleidingsnoden of een gebrek aan naar gender uitgesplitste statistieken en interne structuren om de sensibilisering rond gender budgeting te vergemakkelijken.

Vervolgens zouden oplossingen kunnen worden gezocht om de toepassing van de ‘omzendbrief gender budgeting’ te verbeteren.Door bijvoorbeeld meer in te zetten op naar gender uitgesplitste statistieken of genderanalyses van de dossiers die aan de begrotingskredieten gekoppeld zijn, zouden de geanalyseerde secties de genderdimensies beter kunnen identificeren waarmee men rekening dient te houden, om het potentieel van hun budget voor het ondersteunen van gendergelijkheid te maximaliseren. Op die manier kan men garanderen dat begrotingen maximale waarde opleveren voor alle burgers.

Bij specifieke vragen kunnen de geanalyseerde secties zich ook altijd richten tot het Instituut alsook een beroep doen op de handleiding gender budgeting en de checklist met betrekking tot de gendertoelichting.

Colofon

Gepubliceerd in december 2025.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Michel Pasteel, Directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en manner

INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN
Victor Hortaplein 40
B-1060 Brussel
T +32 2 233 44 00
info@igvm.be
igvm.be

DEPOTNUMMER
D/2025/10.043/44

De functies, titels en graden die in deze publicatie worden gebruikt, verwijzen naar personen van eender welk geslacht of genderidentiteit.

Cette publication est également disponible en français.

Instituut voor de gelijkheid
van vrouwen en mannen

igvm.be

Victor Hortaplein 40
1060 Brussel
T +32 2 233 44 00
info@igvm.be

.be